

ГЛАСНИК

ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ | број 36 | година X | Београд, јун 2015.

У СЛУЖБИ СТАЛНОГ СТРУКОВНОГ УСАВРШАВАЊА СВОЈИХ ЧЛАНОВА

4-13

ОДРЖАНЕ
СКУПШТИНЕ
ИКС

14-16

КОНТИНУИРАНО
ПРОФЕСИОНАЛНО
УСАВРШАВАЊЕ

23-24

НАГРАДА ЗА
ЖИВОТНО ДЕЛО

34-46

СТРУЧНИ
РАДОВИ

52-57

УЧЕШЋЕ ИКС
НА САЈМОВИМА

58-59

ПРИКАЗИ
КЊИГА

Krov za sva vremena!

VAŠ TONDACH® POKRIVAČ ZA KROV
RASPOLAŽE SA:

Preko 400 mogućnosti za Vaš krov!

Sa TONDACH®-om možete vrlo uspešno ostvariti svoje sopstvene ideje. Sa preko 25 nijansi boja, različitih dimenzija i površinskih struktura crepova možete stvoriti oko 400 načina koje možete prilagoditi krovu po svom ukusu. To važi kako za nove krovove tako i za one koji se saniraju. Više detalja možete saznati na www.tondach.rs

„POTISJE KANJIŽA” a.d. Kanjiža
Srbija, 24420 Kanjiža, Subotički put 57.
tel.: +381 24 873 303, fax: +381 24 873 306
e-mail: office@tondach.rs
www.tondach.rs

САДРЖАЈ

- 2** ПОСВЕЋЕНОСТ ЧЛАНСТВУ БИЋЕ ПРИОРИТЕТ КОМОРЕ
- 4** НАЈБУРНИЈА СКУПШТИНА ОД ОСНИВАЊА КОМОРЕ
- 10** ПРВА ВАНРЕДНА СКУПШТИНА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
- 12** У МИРНИМ ВОДАМА
- 14** КОНТИНУИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО УСАВРШАВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАЈЕДНИЧКОГ ЕВРОПСКОГ ПРОГРАМА УСАВРШАВАЊА
- 16** ПРОГРАМ ОБУКЕ КОНТИНУИРАНОГ ПРОФЕСИОНАЛНОГ УСАВРШАВАЊА ЧЛАНОВА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ НАЦИОНАЛНОГ ПРОГРАМА ОБУКЕ
- 17** И ДАЉЕ НАЈВЕЋА РЕГИОНАЛНА МАНИФЕСТАЦИЈА
- 18** ДЕСЕТО АРХИЕНАЛЕ У ВРАЊУ
- 20** ЛАУРЕАТИ СТУДИО АУТОРИ И ИВАН МАНГОВ
- 22** ШЕСТА СУБОТИЧКА ИЗЛОЖБА АРХИТЕКТУРЕ
- 23** НАГРАДА КОЈА ЗАОКРУЖУЈЕ НЕИМАРСКУ КАРИЈЕРУ
- 25** ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ: ОДЛАЗАК ТВОРЦА ДОМАЋЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕЛЕКТРОНИКЕ
- 26** IN MEMORIAM: C.L. CHOW
- 27** КОМИСИЈЕ УПРАВНОГ ОДБОРА
- 32** АФОРИЗМИ
- 33** ИЗВЕШТАЈ О УЧЕШЋУ ПРЕДСТАВНИКА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 48. СЕДНИЦИ ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЕВРОПСКОГ САВЕТА ИНЖЕЊЕРСКИХ КОМОРА
- 34** АКТИВНОСТИ МАСОВНЕ ПРОЦЕНЕ ВРЕДНОСТИ НЕПОКТЕРНОСТИ И ЕКОНОМИЈА
- 40** ПРИСТУП И ПРИМЕНА ИНТЕЛИГЕНТНЕ БЕСПИЛОТНЕ ЛЕТИЛИЦЕ AIVOT X6
- 44** ПРОЦЕДУРА ИЗГРАДЊЕ МАЛЕ СОЛАРНЕ ЕЛЕКТРАНЕ ДО 30 KW ИНСТАЛИСАНЕ СНАГЕ
- 45** УПРАВЉАЊЕ КИШНИМ ОТИЦАЈЕМ У ГРАДОВИМА, У 7 КОРАКА
- 47** ИЗ РАДА РЕГИОНАЛНИХ ЦЕНТАРА
- 52** УЧЕШЋЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 41. МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ ГРАЂЕВИНАРСТВА ОД 15. ДО 19. АПРИЛА 2015. ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ
- 56** УЧЕШЋЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 59. МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ ТЕХНИКЕ И ТЕХНИЧКИХ ДОСТИГНУЋА ОДРЖАНОМ ОД 11. ДО 15. МАЈА У БЕОГРАДУ
- 58** ПРИКАЗ КЊИГЕ: ДРВЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ У МОЈОЈ АРХИТЕКТОНСКОЈ ПРАКСИ
- 59** ПРИКАЗ КЊИГЕ: МОРАВСКА КУЋА СРБИЈЕ – БОГАТСТВО ОБЛИКА
- 60** УБРЗАЊЕ БРЗОГ ВОЗА, АЛИ СТВАРНО

ПОСВЕЋЕНОСТ ЧЛАНСТВУ БИЋЕ ПРИОРИТЕТ КОМОРЕ

Проф. др Милосав Дамњановић,
дипл. инж. арх., председник
Инжењерске коморе Србије

ПОЗИВАМ
ИНЖЕЊЕРЕ
СРБИЈЕ ДА
ПОДИГНЕМО НИВО
ПРОФЕСИОНАЛНЕ
И ДРУШТВЕНЕ
ОДГОВОРНОСТИ

Поштовани чланови Инжењерске коморе Србије,

Драге Колегинице и Колеге, моја прва порука упућена Вама је позив да у наредном периоду, кроз индивидуално ангажовање и афирмацију, али и заједнички рад на активностима у оквиру Коморе допринесемо подизању нивоа професионалне и друштвене одговорности инжењера Србије, као првом услову за већи утицај и углед струке и Коморе у друштву.

Како је Прва ванредна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије, одржана 30.1.2015. године централни догађај између два броја Гласника и главна њихова тема, дозволите ми да на овом месту кажем следеће: шта је уочи одржавања Прве ванредне седнице Скупштине, о њеном заказивању, њеном председнику и члановима Скупштине рекао претходни председник Коморе и главни и одговорни уредник Гласника, могли смо да прочитамо у 35. броју „Гласника“. Суд о томе што је написано у наведеном тексту дали су већ чланови Инжењерске коморе Србије и читаоци Гласника, а пре свега, суд су дали чланови Скупштине Инжењерске коморе Србије који су, у складу са својим овлашћењима, донели одговарајуће одлуке на наведеној седници Скупштине која је, као највиши орган Инжењерске коморе Србије, и једино место за доношење таквих одлука и о томе се детаљно извештава у овом броју Гласника.

Након одржане Ванредне седнице Скупштине, председник Скупштине и ја, као новоизабрани председник Коморе, у одвојеним дописима обавестили смо Министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, проф. др Зорану Михајловић, о активностима које се одвијају у Инжењерској комори Србије, позвали је да посети Инжењерску комору Србије и изразили спремност за успешнију сарадњу са Министарством у наредном периоду.

Поштовани инжењери Србије, да не помислите да сам, због актуелности о којима сам напред говорио, заборавио на Вас, поручујем Вам следеће:

Инжењерска комора Србије је организација нас инжењера. Она постоји због инжењера Србије и државе Србије. Каква ће Комора бити организација и колико успешна зависи од сваког њеног чла-

на, а највећу одговорност у томе мора имати руководство Коморе. У име новог руководства Коморе, изабраног на Ванредној седници Скупштине 30.1.2015. године, морам рећи да смо се те одговорности прихватили у најизазовнијем тренутку од оснивања Инжењерске коморе Србије. Како ћемо ту одговорност успети да носимо оцењиваћете сами. Заједно знамо шта су нам и стратешки и дневни циљеви и задаци. Стратешки циљеви су дефинисани Законом о планирању и изградњи Републике Србије и Статутом Коморе, и у вези с тим тражићемо веће учешће Инжењерске коморе Србије код доношења свих закона који се тичу инвестиција и развоја Србије.

Краткорочни циљеви су дефинисани у Плану и Програму рада Инжењерске коморе Србије на годишњем нивоу. Рад на даљем институционалном организовању Коморе, сервисирање – заштита интереса чланова Коморе, наставак активности на лиценцирању који прати и омогућава реализацију програма рада Коморе.

Настојаћемо да рационализујемо рад свих органа, радних тела, комисија и секретаријата Коморе и да њихов рад учинимо ефикаснијим за успешно обављање актуелних и нових послова које нам је Закон поверио, а да истовремено висину чланарине не мењамо.

И у таквим условима наставаћемо с јачањем материјалне основе Коморе. У најскорије време биће отворен нови пословни простор у власништву Коморе, за потребе Регионалног центра у Чачку, а у току су активности у том правцу и у осталим регионалним центрима.

Ширићемо и освајати нова подручја и области деловања Коморе и сарадњу са сродним институцијама, у земљи и ино-

странству, и јачати улогу Коморе. Јака и угледна Комора мора имати угледан Суд части, зато желимо да Суд части добро ради, али да има што мање посла, за шта је потребно да ми сами јачамо своју професионалну, друштвену и етичку свест и одговорност. То је и мој посебан апел свим инжењерима управо зато што знамо да је то данас теже него икада. Али, драге колеге, од инжењера као креативних људи и стваралаца одувек се очекивало нешто ново и више, и онда када је у држави било добро и онда када је било мање добро.

Позивам вас да долазите у просторије Коморе широм Ср-

бије. Нека нам комуникација не буде само електронска. Окупљајмо се и дружимо се – покрећимо иницијативе, оснажимо наше регионалне центре и оживимо запостављена и запуштена подручја Србије. Инжењери не граде само темеље кућа и мостова, они граде (и сами су, као професионално и друштвено одговорни људи), темељ саме државе. А ако и када нам се учини да Држава тога није свесна, морамо потражити нове путеве, како бисмо Државу и друштво у коме живимо у то уверили, а углед инжењера Србије и наше куће, која се зове Инжењерска комора Србије, стално потврђивали и јачали. ■

БИОГРАФИЈА ПРОФ. ДР МИЛИСАВА ДАМЊАНОВИЋА

Рођен је у селу Бреснички код Прокупља, 1942. Дипломирао је инжењер архитектуре и доктор техничких наука грађевинске струке. Докторирао је на тему: „Прилог решењу архитектонско-конструктивних проблема објеката високоградње у систему просторних оквирних конструкција са риглама висине спрата“. По позиву РУР Универзитета у Бохоми завршни део доктората радио је у Немачкој.

Радна биографија

Дугогодишњи је професор Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу и шеф катедре за Конструкције и конструкцијске системе у архитектури, где се запослио 1973. године.

Био је продекан Факултета за наставу, члан Савета Факултета и Савета Универзитета у Нишу и члан Наставно-научног већа Универзитета.

Био је члан више комисија за магистарске тезе и докторате и бројне дипломске радове. За постигнуте резултате добитник је Сребрне плакете Факултета и Плакете Универзитета.

Објавио је велики број научних радова и учествовао на многим стручним и научним скуповима у земљи и иностранству.

Учествовао је на Светском конгресу архитеката у Мексико Ситију 1990. године.

У оквиру Института за грађевинарство и архитектуру Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу радио је на многим пројектима, нарочито на пословима санације и обнове подручја погођених земљотресом на Копаонику.

Аутор је пројекта система изградње монтажних објеката БУШ – система бетонских универзалних школки.

Објавио је уџбеник „Металне конструкције зграда – челичне и алуминијумске конструкције“.

Пре доласка на Факултет радио је годину дана у грађевинском предузећу „Прогрес“ из Пирота, у својству шефа градилишта, и годину дана у грађевинском предузећу „Напредак“ из Куршумлије, где је био технички директор.

Активно учествује у раду Инжењерске коморе Србије, био је председник Надзорног одбора и председник Скупштине Коморе.

Седма редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије, 12. децембар 2014.

НАЈБУРНИЈА СКУПШТИНА ОД ОСНИВАЊА КОМОРЕ

Седма редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије имала је два дела – радни и свечани. У радном делу донети су планови за 2015. годину. Свечани део био је посвећен уручењу Награде за животно дело дипломираном инжењеру грађевинарства Слободану Цветковићу, осмом лауреату највеће Комориног признања, који је, примајући признање, рекао: "Посебна ми је част што смо одлучили да и моја маленкост буде члан посебне, ексклузивне, клуба заслужних чланова Инжењерске коморе Србије." Скупштина је одржана 12. децембра 2014. године у просторијама Коморе у Београду и била је најбурнија у својој историји, дугој нешто више од једне деценије. Изнети је велики број примедби на рад председника Коморе и других шела и појединаца. Сва усвојена планска документа су објављена у посебном издању Гласника, под називом "ДОКУМЕНТИ", у штампаној верзији, и заједно са Полисом осигурања, преко поште, су послата на кућне адресе чланова Коморе.

Радош О. Драгићинић

Скупштина је започела рад са 76 присутних чланова, од 119, мада је током неколико часова трајања седнице број присутних варирао (од 78 до 66). У радном делу донети су План и програм рада за 2015. годину, односно, Финансијски план за 2015, као и Петогодишњи програм обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Коморе за период од 2015. до 2020. година.

Нови чланови Управног и Надзорног одбора

После једногласно усвојеног Записника са Шесте седнице Скупштине прешло се на именовања нових чланова Управног и Надзорног одбора ИКС, представника Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МГСИ) Владе Србије.

Поред двојице досадашњих чланова Управног одбора ИКС из министарства, др Слободана Отовића и Милорада Ракчевића, нови члан је мр Радојко Обрадовић, саветник у МГСИ. Нови члан Надзорног одбора је проф. др Рајко Унчанин.

Два најважнија документа презентирани и усвојена на Седмој седници Скупштине су План и програм рада ИКС у 2015. години и Финансијски план ИКС у 2015. години. Одмах да кажемо, оба документа су презентирани “у пакету” (тачке 4. и 5. Дневног реда), на исти је начин је вођена расправа, али се гласало појединачно за сваки од докумената.

На понуђени предлог Плана и програма рада, односно, Финансијског плана, стигла су само два амандмана, за сваки документ по један! Амандман мр Милана Самарџије се односио на рад на изradi законских и нормативних аката, али није усвојен, уз образложење да се део предлога већ налази у предложеном документу, односно, да се неки предлози

не могу прихватити из процедуралних разлога, пошто предлози нису у складу са Комориним правним актима. Амандман на предлог Финансијског плана, односио се на ребалансирање буџета Коморе (предлагач је био УО ИКС), усвојен је и инкорпориран у предложени документ.

Заједничка презентација и расправа, усвајање појединачно

После усвојеног Записника са 6. редовне седнице Скупштине, предлог проф. др Драгослава Шумарца, председника Скупштине, да се документа заједно презентују, да се води обједињена расправа, али да се усвајају – појединачно, чланови Скупштине су прихватили.

Мр Милован Главоњић, председник Коморе, предочио је у ширим изводима ова два плана. У расправи поводом Плана и програма рада за 2015. учествовали су Милорад Ракчевић, др Слободан Отовић, Драган Живковић и Дамир Пецо.

Господин Отовић је покренуо две иницијативе. Прву, да Комора постане центар за обуку кадрова свих врста и специјалности за српску грађевинску индустрију. Другу, да Комора оствари најквалитетнију могућу сарадњу са струковним организацијама, пре свега са Савезом грађевинских инжењера и техничара Србије (СИТС).

План и програм рада Инжењерске коморе Србије за 2015. годину усвојен је једногласно.

Бурна расправа о финансијама

У расправи поводом Финансијског плана за 2015. годину, највише примедби имао је председник Шумарац, коме су реплицирали председник Коморе и члан УО

ИКС Милорад Ракчевић.

Средства Коморе су нерационално трошена, председник Коморе је што се каже био ‘широке руке’, давало се на све стране, а кад се урачуна и амортизација за 2013. годину, Комора је ову годину завршила са губитком, рекао је Шумарац. Мислим да се одлуке Скупштине не поштују, мада је она, без приговора, две године подржавала Управни одбор и председника Коморе, што се каже – бланко, али сада морамо оштрије да их контролишемо. Није спорно да се изврши ребаланс буџета, али одлуку о томе мора донети Скупштина, а не да то ради Управни одбор. Ако Скупштина доноси одлуку о буџету, природно је да га она и мења. Уосталом, једно скупштинско заседање кошта 380.000 динара. Сада се тек види колико је била исправна смерница коју је дала Скупштина, а она гласи – ‘Управни одбор ће на првој наредној седници, преиспитати Одлуку којом се овлашћује председник Инжењерске коморе Србије, Милован Главоњић за располагање новчаним средствима у вези са текућим пословањем Коморе бр. 194/1-4 од 01.02.2013. године и то тако што ће износ од 1.000.000,00 динара умањити на износ од 800.000,00 динара, а разлику од 200.000,00 динара усмерити за обезбеђење несметаног обављања послова који су у надлежности Скупштине Коморе и Надзорног одбора. У случају неопходности и хитности у обављању тих послова, предложена средства би покривала трошкове службеног пута, у земљи запослених у Секретаријату Коморе, са задатком пружања административно техничке подршке у обављању тих послова, као и друге организационе трошкове у обављању послова који су у надлежности Скупштине Коморе и Надзорног одбора, о чему ће се старати секретар Коморе. То је све у складу са Статутом ИКС’, нагласио је Шумарац. ▶

Реплицирао је председник Коморе мр Милован Главоњић

„За реализацију Пројекта перманентног образовања чланова Коморе (доношење Правилника) формирана је Радна група која је имала да утврди трошкове читаве акције. Ја до дана данашњег нисам добио још ни један једини извештај, захтев, а тражио сам од ње да ми достави свој ценовник, свој трошковник, како бисмо могли да планирамо потребна средства за реализацију тог програма“.

Раичевић је додао: „Ја сам био руководилац, директор великих фирми и разумем се у финансијско пословање – само директор одговара за материјално-финансијско пословање, у нашем случа-

ју то је председник Коморе“. Нисам против различитих мишљења и ставова, требало би их износити, али на начин како је то рекао патријарх Павле 'тихим гласом и јаким аргументима'”.

„Ја знам да су господа Ракчевић и Главоњић привредници, да су били или су још и сада – врло успешни привредници, али ми нисмо приватно предузеће, односно, уопште нисмо предузеће, већ асоцијација, савез, самостално удружење инжењера, у коме су сви чланови акционари јер плаћају чланарину и имају право да знају како се троши њихова чланарина“, одговорио је проф. др Драгослав Шумарац. „Не може да буде нико, господине Ракчевићу, изнад Скупштине Коморе. Скупштина је донела одлуку да

се формира Радна група (за перманентно усавршавање) – динар нисмо добили. Многи који су били у Комори (па сада више нису), али и они који су сада, мисле да је Комора приватна фирма, државна фирма, али није. Ми смо акционарско друштво у начину пословања и сваки члан има право на бенефите од Коморе, али и да зна како се прикупљена средства троше.

Сматрам да смерница коју је дала Скупштина ИКС, да се овласти секретар Коморе да потписује путне налоге, није у складу са позитивним прописима ове земље“, истакао је Главоњић. „Председник Коморе једини одговара за материјално-финансијско пословање, такође, и за законитост рада Коморе и та овлашћења не може ни Скупштина да му одузме и пренесе неком другом, у овом случају секретару Коморе.

Уследило је изјашњавање поводом Финансијског плана за 2015. годину са следећим резултатом – за усвајање Финансијског плана, са амандманом да Ребаланс буџета доноси Скупштина, а не УО ИКС, гласали су сви чланови Скупштине, осим једног. Пошто се изјашњавало и о смерници да председник Коморе потписује рачуне до 800.000 динара, а пред-

ИНИЦИЈАТИВА С. ОТОВИЋА ЗА ПОВРАТАК У КНЕЗА МИЛОША 7

„Организација инжењера постоји већ 146 година (од 1867.), а зграда у Кнеза Милоша је изграђена од 1932. до 1935. године, средствима оснивача (чланарина, кредити), приложника, добротвора и може се рећи/сматрати да је Дом инжењера и техничара тековина целе техничке струке. Према томе, Комора има право и обавезу да баштини традицију својих претходника, како ону нематеријалну и духовну, тако и материјалну, а то значи да поседујемо право на коришћење Дома СИТС-а у Кнеза Милоша 7. Наравно, то право можемо, морамо и користити“.

седник Скупштине и председник НО ИКС рачуне до 200.000 динара, она је усвојена већином гласова, пошто је четири гласа било против и исто толико уздржаних.

Усвојен је Извештај о раду Суда части Инжењерске коморе Србије у 2014. години.

Извештај о раду Суда части Инжењерске коморе Србије поднео је Бранислав Шотра, потпредседник Суда части. Подсетио је да је 25 судија Суда части овог (важећег) сазива именовао УО ИКС 28. јануара 2014. године. На истој седници УО ИКС је именовао членике Суда части – Бору Цвијановића дипл. инж. грађ. из Београда за председника, односно, Бранислава Шотру дипл. инж. грађ. из Лознице за потпредседника (председника бирају саме судије Суда части, а председник именује и разрешава заменика председника).

„Суд части овог сазива, од свог устоличења до данашњег дана ради у некомплетном саставу са 25 судија које је именовао УО ИКС, док надлежно министарство још није именovalo своје чланове/представнике у овај важан орган. Не обазирјући се на фактичко ста-

ње ствари Суд части је у 2014. години поступао у девет случајева, у оквиру којих је процесуирано осморо чланова Коморе због непоштовања професионалних стандарда и норми. До сада су окончана само два случаја, док је седам предмета у поступку. У првом случају изречена је мера одузимања лиценце на период од пет година, док је у другом случају донета ослобађајућа пресуда. Настављена је добра пракса, коју је увео председник Суда части Боро Цвијановић, да се редовно одржавају састанци судија који су именовани за председнике судских већа у предметима, а у циљу бољег информисања. Такође се и сви записници са седница судија, неизоставно достављају сваком судији Суда части. Наставили смо и са праксом електронског праћења кретања предмета по процесним фазама поступка уз помоћ табеларног формулара - „Поступак – праћење предмета Суда части“. у који се на унифициран начин уносе све фазе поступка.

Саставни део Извештаја о раду Суда части 2014. године су посебни извештаји тужиоца (Миодраг Исаиловић дипл. инж. маш.) и браниоца (Деа Лукић дипл. инж. арх.) Суда части ИКС.

Тужиоца и браниоца, а именује УО ИКС, док заменике они сами бирају и разрешавају. Тужиоцу Исаиловићу помажу и замењују га – Зоран Ђурић, дипл. инж. грађ. Јасминка Павловић, дипл. инж. арх и Марија Савић Мрђанов, дипл. инж. ел. док браниоца Деу Лукић замењују Божидар Стошић, дипл. инж. грађ. Драган Зорић, дипл. инж. ел. и Зорица Николић, дипл. инж. маш.

За деценију рада тужиоцу Суда части ИКС укупно пристигл 482 пријава, од којих пет није било у надлежности Суда части ИКС, односно 11 је било за исто лице, или исто дело, па се тужилац практично бавио са 466 при-

јава. До 11. новембра 2014. године окончани су поступци по 395 пријава. Тужилац је подигао пред Судом части 57 оптужних предмета или 11,8 одсто од укупног броја пријава. У погледу извршења задатака тужиоца може се сматрати решеним 458 или 95 одсто свих пристиглих пријава. У току је решавање 11 предмета или 2,4 одсто и то шест из 2014. а пет из претходних година. Када се погледа само 2014. година, ситуација је следећа: од 28. јануара до 19. новембра до тужиоца је стигло 26 пријава, шест пријава је одбачено (у току је рок за приговор), поступци по девет пријава су окончани, у четири случаја подигнути су оптужни предмети и предати Суду части ИКС, у пет предмета упућен је захтев за изјашњавање чланова Коморе, док је у једном предмету упућен захтев за допуну пријаве и достављање нових доказа.

У току 2014. године браниоцу је достављено 26 предмета, од којих је председница Деа Лукић у расправама имала помоћ чак у 15 предмета (у неколико предмета, помоћ заменика Стошића), док су заменици раниоца у 11 предмета бранили оптужене. У поступцима пред судом Бранилац и заменици пружали су помоћ у одбрани оптужених.

Извештај о раду Суда части за 2014. годину, са извештајима тужиоца и браниоца – једногласно су усвојени.

Петогодишњи програм обуке континуираног професионалног усавршавања

У блоку тачака (7. 8. и 9. везаних за континуирано професионално усавршавање чланова Коморе, у коме се расправљало и одлучивало о средњорочном, петогодишњем, програму 2015-2020. затим, о краткорочном програму за 2015. годину, који обухвата знања ►

и вештине из области заједничког европског програма обуке, али и из области националног програма обуке, као и о Извештају о раду Радне групе за спровођење заједничког европског програма континуираног (перманентног) професионалног усавршавања у 2014. години, водила се обједињена расправа, а одлучивало се о свакој појединачној тачки.

Професор Шумарац је, као потпредседник Европске асоцијације инжењерских комора (ЕСЕС) био задужен за израду заједничког европског програма континуираног (перманентног) професионалног усавршавања, што је знатно олакшало рад Радне групе ИКС.

„Без континуираног професионалног унапређења знања ми инжењери нећемо моћи да будемо конкурентни на тржишту“, рекао је професор Шумарац на крају свог излагања. „Ево већ долазе кинеске компаније, ми као инжењери морамо да се наметнемо својим знањем, а њега (знање, вештине, компетентности) наши ће инжењери моћи да стекну кроз ове средњорочне и краткорочне програме континуираног професионалног усавршавања“.

Скупштина је једногласно донела одлуку о усвајању Петогодишњег програма обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије за период од 2015. до 2020. године, односно, Извештаја о раду Радне групе за спровођење заједничког европског програма усавршавања у 2014. години. Једногласно су донете одлуке о усвајању Програма обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије за 2015. годину из области заједничког европског програма обуке, односно, Програма обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије за 2015. годину из области националног програма обуке.

Извештај о реализацији смерница – није усвојен

Претпоследња, десета тачка Дневног реда која се тичала Извештаја о реализацији смерница које је Скупштина Инжењерске коморе Србије донела на Шестој

редовној седници, одржаној 25. априла 2014. године, није усвојена. Наиме, Скупштина је у форми смерница (Статутарна категорија) наложила Управном одбору да у полугодишњем року, најкасније до следећег редовног заседања, реши следећа питања – преиспита Правилник о раду Секретаријата ИКС, да потпредседник УО ИКС изврши анализу распоређености послова у Секретаријату и изврши нову систематизацију послова у истом, затим, да преиспита рад лица запослених на местима шефова – Службе за финансијско рачуноводствене послове, односно, Службе за информатичку подршку.

Глигор Обреновић, потпредседник УО ИКС, известио је чланове Скупштине да је пред њима кратак извештај, кратка варијанта, а да ће на наредној редовној седници Скупштине, када се буду подносили извештаји о раду за 2014. годину, бити презентирани комплетни и свеобухватни извештаји по свакој од смерница.

Пре него што је отворио расправу, председник Скупштине је прокоментарисао понуђени извештај констатацијом да су „наше смернице дуже него ваш извештај“...

„Смерница је имала за циљ да обавестите Скупштину шта сте одлучили, колико то кошта, колико ће нових радних места бити отворено, колико нових људи запослено...“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине. „Овакав извештај је за мене ниподаштавање Скупштине. Да ли треба да постоји Скупштина или само председник и потпредседник, а ми сви да се разиђемо. Значи тражили смо да нам дате шта сте направили. То је било ваше право и требало је да га искористите да напишете, потпишете и дођете пред Скупштину и кажете то је то! Господин Ракчевић тражи финансијски извештај колико је ко пара примио. Све сте

4 НОВЕ СМЕРНИЦЕ

му у динар дали, хрпу папира, а одговор на смернице Скупштине написали сте на две стране. Па да л' овом Комором управља господин Ракчевић или Скупштина? И још нешто. Скупштина вам је дала бланко две године да водите Комору И сада је дошло време за подношење рачуна. У једној смерници смо вас питали шта је са шефом Информатичке службе? До дана данашњег тај проблем није решен. Сад се са њим склапа неки уговор и хоћемо сви да знамо о чему се ради. Кад може министарка да зна како смо куповали спајалице, и такав извештај смо слали, морају и чланови Скупштине да знају све. Ја предлагам да се овај извештај не усвоји“.

После неколико реплика које су измењали потпредседник УО ИКС, председник Скупштине и председник Коморе, разјашњавања на који начин формулисати предлог одлуке, приступило се гласању. Да се усвоји Извештај о реализацији смерница.... - гласало је 11 чланова, уздржаних је било осморо, док је против усвајања било 45 чланова Скупштине.

Четири нове смернице изгласане су великом већином гласова – за усвајање је било 57, а против 9.

Последњи сегмент расправе о 10. тачки Дневног реда било је давање четири нове смернице.

Инжењери подржали адвокате

Инжењерска комора Србије даје пуну подршку Адвокатској комори Србије у настојањима за заштиту струке и права адвоката.

Сагласно постојећим законским решењима, чије се измене протестом захтевају, Уговор о пројектовању, Уговор о грађењу, Уговор о заједничкој изградњи и други уговори којима се уговара изградња објеката, више не представљају само сагласност воља две или више уговорних страна, већ представљају јавнобележнич-

Последњи сегмент расправе о 10. тачки Дневног реда било је давање четири нове смернице Управном одбору ИКС:

1. да у оквиру Извештаја о раду за 2014. годину председник Коморе достави колико је имао састанака са ресорном министарком, министрима енергетике и привреде, која су (министарства) надлежна за ИКС,
2. да се достави Меморандум о дугорочној сарадњи са Универзитетом Унион „Никола Тесла“ и уговор о полагању испита за посредника у промету непокретности закључен између ИКС и Униона,
3. да председник Коморе и потпредседник УО ИКС дају извештај колико је људи било на обуци о промету и закупу, која је била организована, и
4. да председник Коморе за наредну седницу Скупштине у оквиру извештаја о раду за 2014. годину достави уговор о пословно-техничкој сарадњи закључен између ИКС и Агенције за пружање савета и израду компјутерских програма ДЕСОФТ закључен 27.11.2014. све у циљу провере сигурности и обезбеђења информационог система и комплетне базе података ИКС.

ки запис, који има снагу јавне исправе, и који у случају измене воље неке од уговорних страна, није могуће споразумно раскинути, већ је неопходно покретање и вођење судског поступка. Додатне тешкоће може представљати и начин плаћања уговорене цене, јер нотари не дозвољавају плаћање у ратама, већ само плаћање одједном, односно у целости, што је тешко постићи код уговарања изградње објеката. Имајући још у виду и прописане тарифе за нотарске услуге, немогућност овере уговора о купопродаји објеката у фази изградње и бесправних објеката, објеката који су у поступку легализације и катастарске легализације, сматрамо да је тежња адвоката за изменом важећег Закона о јавном бележничтву, заштита интереса и адвокатске и инжењерске струке оправдана.

За подршку Инжењерске коморе Србије Адвокатској комори Србије гласало је 45 чланова Скупштине док је против било 13, и осам уздржаних.

Међу бројним званицама, присутни су били Мохамед Набхан, амбасадор Палестине у Србији, Жељко Матић, председник Хрватске коморе инжењера елек-

тротехнике, двојица представника суседне нам Бугарске Никола Цветков, заменик председника Коморе инжењера за инвестиционо пројектовање Бугарске и Георги Кордов из регионалног огранка „Софија град“, Блашко Димитров, председник Коморе овлашћених архитеката и овлашћених инжењера Македоније, као и седмочлана “инжењерска репрезентација” из Републике Црне Горе - проф. др Бранислав Главатовић, председник Инжењерске коморе Црне Горе, проф. др Миодраг Булатовић, председник Скупштине Инжењерске коморе Црне Горе, проф. др Душко Лучић, потпредседник Инжењерске коморе Црне Горе, Љубо Душанов Стјепчевић, председник Извршног одбора струковне коморе архитеката Инжењерске коморе Црне Горе, Перо Вукчевић, члан Управног одбора и заменик председника Извршног одбора Струковне коморе архитеката Инжењерске коморе Црне Горе, Светислав М. Поповић, генерални секретар Инжењерске коморе Црне Горе и емеритус проф. др Арсеније Вујовић, почасни члан Инжењерске коморе Црне Горе. ■

Тихомир Обрадовић

ПРВА ВАНРЕДНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

„Трење у систему“, пре свега на линији Председник скупштине – председник Коморе, односно на релацији Шумарац-Главоњић“ је на седницама Управног одбора у децембру 2014. и у јануару 2015. прешло у варнице, да би се на Ванредној скупштини 30. јануара претворило у велику ватру из које су многи изашли ојрљени или са ојкоштинама различитог сјећена. Ошворени сукоб између два водећа човека наше организације се завршио „реконструкцијом“ Управног одбора, Надзорног одбора и променама у Извршним одборима пројектаната и извођача радова.

Промене се, наравно, нису десиле „без борбе“ а последице тих догађаја ће чини се још дуго сносити они који су најмање били директно укључени у све, а то су чланови Инжењерске коморе Србије и зашлени у Секретаријату.

Да ли се заиста радило само о „трењу“ између два челника најмнобројније професионалне организације у Србији или се иза тог сучељавања ваља нешто на мношћирем плану, време ће убрзо показати. До тада и од тада Комора мора радити оно због чега постоји. Надам се да ће се надлежно Министарство, између Драгослава и Милована одредити за чланство, односно урадити оно што ће бити од користи за 27 500 инжењера и пројекторних планера који све теже живе и раде а који, како недавно рече један министар, „представљају највећи капитал ове државе“.

У петак, 30. јануара 2015. године, одржана је Прва ванредна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије у просторијама Коморе у Београду. Седници је присуствовало 70 чланова Скупштине. Поред чланова Скупштине, седници су присуствовали чланови Управног и Надзорног одбора Коморе, тужилац и бранилац Суда части. Седницом је председавао председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, дипл. грађ. инж.

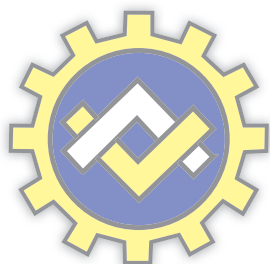
На почетку седнице прочитан је допис Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре од 29.01.2015. године, који је објављен на сајту Коморе. После дискусије чланова Коморе, закључено је да Комора мора да оствари потпуну сарадњу са ресорним Министарством, те да је то један од разлога да се поступи и по дневном реду седнице Скупштине. Став чланова Скупштине Ин-

жењерске коморе Србије јесте да та сарадња у досадашњем периоду није остварена, те да је и то један од разлога због којих је дошло до промене у најужем руководству Коморе.

На Првој ванредној седници Скупштине Инжењерске коморе Србије донете су следеће одлуке:

- Усвојен је предлог да се сачини табеларни Извештај о присутности чланова Скупштине Инжењерске коморе Србије на седм одржаних редовних седница Скупштине Коморе и првој ванредној седници Скупштине Коморе трећег сазива и објављивању на Интернет презентацији Коморе.
- Донета је Одлука о опозиву председника Управног одбора и председника Инжењерске коморе Србије, мр Милована Главоњића, дипл. инж. ел.

- Донета је Одлука о опозиву потпредседника Управног одбора Инжењерске коморе Србије, Глигора Обреновића, дипл. грађ. инж.
- Донете су одлуке о разрешењу проф. др Мислисава Дамњановића, дипл. инж. арх. са функције председника Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије и члана Скупштине Инжењерске коморе Србије.
- Донета је Одлука о разрешењу проф. др Властимира Радоњанина, дипл. грађ. инж. са функције члана Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије.
- Донета је Одлука о констатовању престанка чланства по положају председника Извршног одбора матичне секције извођача радова, Латинке Обрадовић, дипл. грађ. инж. у Управном одбору Инжењерске коморе Србије.
- Донета је Одлука о избору председника Управног одбора и председника Инжењерске коморе Србије, проф. др Милисава Дамњановића, дипл. инж. арх.
- Донета је Одлука о избору потпредседника Управног одбора Инжењерске коморе Србије, Латинке Обрадовић, дипл. грађ. инж.
- Донета је Одлука о избору председника Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије, проф. др Властимира Радоњанина, дипл. грађ. инж.
- Донета је Одлука о избору члана Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије, Бранка Радомировића, дипл. грађ. инж. ■

Преглед најважнијих одлука и догађаја

1. Шеста редовна скупштина, одржана 25.04.2014. године је на предлог председника Скупштине донела смерницу да потпредседник УО ИКС до септембра 2014. уради анализу и припреми нову систематизацију радних места у Секретаријату Коморе;
2. На Седмој редовној седници Скупштине Коморе, одржаној дана 12.12.2014. године, на предлог председника Скупштине донета је смерница у којој се налаже да Управни одбор на првој наредној седници, преиспита Одлуку којом се овлашћује председник Инжењерске коморе Србије, Милован Главоњић за располагање новчаним средствима у вези са текућим пословањем тако што ће износ од 1.000.000,00 динара умањити на износ од 800.000,00 динара, а разлику од 200.000,00 динара усмерити за обезбеђење несметаног обављања послова који су у надлежности Скупштине Коморе и Надзорног одбора. У случају неопходности и хитности у обављању тих послова, предложена средства би покривала трошкове службеног пута у земљи запослених у Секретаријату Коморе, са задатком пружања административно техничке подршке у обављању тих послова, као и друге организационе трошкове у обављању послова која су у надлежности Скупштине Коморе и Надзорног одбора, о чему ће се старати секретар Коморе;
3. Након тога, на истој седници, мр Милован Главоњић, тада председник Управног одбора и председник Коморе тражио је да у Записник буде унето да му смерница није јасна и да је ова одлука противзаконита и као таква неприхватљива;
4. На предлог 52 члана Скупштине Коморе заказана је за 15. јануар 2015. Ванредна скупштина ИКС која је на дневном реду, између осталог, имала опозив Председника и потпредседника Инжењерске Коморе и избор нових челних људи наше организације;
5. Управни одбор ИКС је на седници 28.01.2015. донео Закључак упућен надлежном Министарству који садржи констатацију да Статут коморе није усклађен са Законом о планирању и изградњи из 2009. и његовим каснијим изменама;
6. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре својим дописом од 29.01.2015. обавештава Комору да све одлуке које буде доносила Скупштина и коморина тела немају првну важност док се не изврши усаглашавање Статута и правних аката са Законом из 2009. и даљим изменама закона;
7. Прва ванредна Скупштина Инжењерске коморе одржана 31.01.2015. доноси, између осталог, и одлуке о опозиву председника и потпредседника Коморе и о избору новог председника и потпредседника Коморе;
8. Нови председник Коморе, у име новоизабраног руководства, у допису Министарству излаже ситуацију у Комори, позива Министра да посети Комору и изражава спремност да се до танчина спроведе усклађивање општих аката ИКС и достављање истих на сагласност Министарству;
9. Управни одбор у новом сазиву, 09.02.2015. доноси Одлуку о поништавању закључка Управног одбора ИКС од 28.01.2015. и о томе обавештава Министарство уз образложење;
10. Министарство објављује, 06.02.2015. на свом сајту, обавештење да „све лиценце издате у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи до 29.01.2015. године остају на правној снази“;
11. Даном 13.03.2015. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре доноси решење о именовању Радне групе за вршење надзора над законитошћу рада ИКС, која и данас ради...;
12. Десет дана касније, 23.03.2015. године Министарство доноси Решење о измени Одлуке о образовању и именовању Комисија за полагање стручних испита којим је замењено преко петнаест лиценцираних инжењера и правника, новим људима, претежно из Министарства и других републичких органа.
13. Наставиће се...

ОСМО РЕДОВНО ЗАСЕДАЊЕ СКУПШТИНЕ

Слађана Јанковић

У мирним водама

Осма редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана 13. маја 2015. године, у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду, ул. Булевар војводе Мишића бр. 37.

Седницом је председавао председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, дипл. грађ. инж. а у раду су му помагали потпредседник Скупштине Коморе, Милорад Миладиновић, дипл. инж. арх. и секретар Скупштине, Драгана Ђурић, дипл. правник.

Председник Скупштине је на основу извештаја Секретаријата Коморе констатовао да седници од укупно 117 чланова Скупштине присуствује 69 чланова. У току трајања седнице приступило је 12 чланова, тако да је након поименичне прозивке чланова Скупштине, коју је извршио председник Скупштине, констатовано да седници присуствује укупно 81 члан.

Скупштина Инжењерске коморе Србије на својој осмој редовној седници донела следеће одлуке о:

- усвајању записника са Прве ванредне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 30. јануара 2015. године;
- утврђивању престанка мандата члана Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Милана Глишића, дипл. инж. арх. пре истека времена на које је изабран, због поднете оставке дана 11. фебруара 2015. године;
- утврђивању престанка мандата члана Извршног одбора матичне секције пројектаната проф. др Милана Глишића, дипл. инж. арх. пре истека времена на које је изабран, због поднете оставке дана 11. фебруара 2015. године;
- Констатовању престанка чланства по положају проф. др Милана Глишића, дипл. инж. арх. председника Извршног одбора матичне секције пројектаната у Управном одбору Инжењерске коморе Србије, због оставке на функцију председника Извршног одбора матичне секције пројектаната;
- констатовању чланства по положају председника Извршног одбора Матичне секције пројектаната Саљахудица Муратовића, дипл. грађ. инж. почев од 20. фебруара 2015. године;
- константовању чланства по положају председника Извршног одбора матичне секције извођача радова Љубице Бошњак, дипл. инж. арх. почев од 23. фебруара 2015. године;

ИЗ ИЗВЕШТАЈА О РАДУ УПРАВНОГ ОДБОРА ЗА 2014.

Инжењерска комора Србије је одмах након што је Влада Републике Србије прогласила ванредну ситуацију на територији целе Републике, предузела низ активности како би стручном и материјалном помоћи допринела отклањању последица поплава. У том смислу одобрио је новчана средства у износу од 3.000.000,00 динара на име помоћи Влади Републике Србије у отклањању последица поплава. На позив Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, као и Канцеларије за помоћ и обнову поплавлених подручја, формирано је координационо тело у чијем саставу су били сви чланови Управног одбора. Координационо тело формирало је стручне тимове који су, у сарадњи са локалним самоуправама, учествовали у процени штете и категоризацији неколико хиљада објеката у поплавленим подручјима. Влади Републике Србије пружена је стручно - техничка помоћ лиценцираних инжењера свих струка из области градитељства, кроз инжењерске услуге.

- избору члана Извршног одбора Матичне секције пројектаната који није члан по положају, на основу критеријума утврђених Одлуком Управног одбора и то проф. др Миодраг Несторовић, дипл. инж. арх. из Регионалног центра Београд;

У наставку заседања потпредседник Управног одбора, Латинка Обрадовић је у свом излагању објаснила Извештај о финансијском пословању Инжењерске ко-

Изузетан допринос у развијању добре и непосредне сарадње Инжењерске коморе Србије са Европским саветом инжењерских комора (ECEC), Светском асоцијацијом инжењерских комора (WFEO) и Инжењерском иницијативом за регионалну сарадњу (IIRS), дао је председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, који истовремено обавља и функцију потпредседника Европског савета инжењерских комора (ECEC), председника Радне групе Европског Савета инжењерских комора за спровођење програма перманентног усавршавања (Continuing Professional Development – CPD), а такође је и један од иницијатора оснивања Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу. Његовим залагањем и личним ентузијазмом Инжењерска комора Србије је постала позната и призната међу коморама у окружењу, као пуноправни члан регионалне и европске породице инжењерских комора. Својеврсно признање Инжењерској комори Србије, у погледу спровођења перманентног усавршавања чланова Коморе (CPD), представља чињеница да је Програм заједничких предавања у 2015. години, за све коморе чланице ECEC-а, израђен од стране Радне групе ECEC-а за спровођење CPD-а, који је на 11. Генералној Скупштини ECEC-а, одржаној у Бриселу у новембру месецу 2014. године, након презентације од стране професора Шумарца, једногласно усвојен.

море Србије у 2014. години, Извештај о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2014. години са извештајима о раду извршних одбора матичних секција у 2014. години, као и Информацију о реализацији смерница које је Скупштина Инжењерске коморе Србије донела на Шестој и Седмој редовној седници и Првој ванредној седници.

Према наведеном Извештају, Управни одбор Инжењерске Коморе Србије је у 2014. години одржао укупно 14 редовних седница, од чега 10 у следећем саставу: мр Милован Главоњић, дипл. инж. ел, председник Управног одбора, Глигор Обреновић, дипл. грађ. инж, потпредседник, мр Александар Вучићевић, дипл. пр. планер, члан, др Наташа Даниловић Христић, дипл. инж. арх, члан, проф. др Милан Глишић, дипл. инж. арх, члан, Латинка Обрадовић, дипл. грађ. инж, члан, мр Бисерка Шварц, дипл. маш. инж, члан, Мр Радослав Лекић, дипл. грађ. инж, члан, проф. др Рајко Унчанин, дипл. инж. техн, члан-представник Министарства, др Слободан Отовић, дипл. грађ. инж, члан-представник Министарства, Милорад Ракчевић, дипл. маш. инж, члан-представник Министарства.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је именovalo мр Радојка Обрадовића дипл.грађ.инж. за новог представника у Управном одбору Инжењерске коморе Србије па је Управни одбор у новом саставу одржао 4 редовне седнице. Дотадашњи представник Министарства у Управном одбору Инжењерске коморе Србије проф. др Рајко Унчанин, дипл.инж.техн. именован је за члана Надзорног одбора Коморе.

У завршном делу заседања, по обављеним расправама и гласању, председник Скупштине је констатовао да је Скупштина Коморе, појединачно, донела још пет важних одлука:

- Одлуку о усвајању Извештаја

Према финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2014. години:

- Укупни приходи остварени у 2014. години су 194.414.842,71 динара.
- Укупни расходи у 2014. години су 176.629.959,07 динара увећани за трошкове амортизације у износу од 6.565.810, 11 динара.
- Инжењерска комора Србије за период 01.01.-31.12.2014. године остварила позитиван резултат пословања у износу од 11.219.073,53 динара.

о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2014. години и

- Одлуку о усвајању Извештаја о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2014. години;
- Одлуку о усвајању Извештаја о раду представника Матичне секције пројектаната, и представника Матичне секције извођача радова, члановаа Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2014. години;
- Одлуку о прихватању Информације смерница које је Скупштина Инжењерске коморе Србије донела на Шестој и Седмој редовној седници и Првој ванредној седници;
- Одлуку о усвајању Извештаја о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2014. години;
- Одлуку о измени Финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2015. годину.

Овим се завршило једно мирно заседање највишег представничког тела Коморе што може значити да, након два претходна веома бурна и тешка заседања, највећа професионална организација инжењера и Србији упловљава у мирне воде. Наравно, то не значи да ново руководство, Скупштина и Секретаријат неће имати много посла. Напротив! ■

Бисерка Швари

КОНТИНУИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО УСАВРШАВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАЈЕДНИЧКОГ ЕВРОПСКОГ ПРОГРАМА УСАВРШАВАЊА

На основу Одлуке Скупштине Инжењерске коморе Србије о континуираном (перманентном) професионалном усавршавању чланова ИКС, донете у априлу 2014. године на Шестој редовној седници Скупштине, у Београду је 12. јула 2014. Предавањем: „Пројектовање бетонских друмских мостова у Словачкој у складу са Еурокодима“, почео да се реализује програм перманентног усавршавања из области заједничког европског програма усавршавања.

Проф. др Јарослав Халвоник са Универзитета у Братислави,

одржао је предавање у просторијама Словачке Инжењерске коморе у Братислави, а пренос уживо, путем видео линка, могли су пратити и чланови ИКС, поред осталих чланица Европског савета инжењерских комора. Праћењем овог предавања осамдесет четворо грађевинских инжењера и архитеката, чланова Инжењерске коморе Србије, након успешно решених тестова стекло је по 6 CPDP бодова (Continuing Professional Development Point).

Према наведеној одлуци Скупштине и Правилнику о континуираном професионалном

усавршавању чланова ИКС, у току образовног циклуса, који траје пет година, и у коме члан Коморе треба да реализује укупно 100 бодова, потребно је да 20 бодова оствари из европског програма обуке, и то тако што је потребно остварити 5 бодова из обуке о европским директивама, прописима и стандардима, а 15 бодова из области примене нових материјала, технологија и патената.

У новембру 2014. одржано је прво предавање намењено дипломираним инжењерима, носиоцима лиценци одговорног инжењера енергетске ефикасно-

сти (лиценца 381). Предавач Хелмут Крамес из Немачке је 7, 8 и 9. новембра одржао предавање „Енергетска ефикасност зграда - искуства Европске Уније и Савезне републике Немачке“, у Нишу Београду и Новом Саду. Предавањима у ова три регионална центра присуствовало је укупно 437 чланова Коморе.

Континуирано усавршавање наших чланова из европског програма обуке успешно је настављено и на 45. Међународном конгресу о климатизацији, грејању и хлађењу (КГХ), одржаном у Центру Сава у Београду од 3. до 5. децембра 2014. године, који традиционално организује Друштво за КГХ у оквиру Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије (СМЕ-ИТС).

Пленарна сесија 45. Конгреса о КГХ је прва манифестација уврштена у званични списак догађања, на којој су лиценцирани машински инжењери добили могућност да стекну нова знања, али и бодове из европског програма континуалног усавршавања.

Велика посећеност предавањима одржаним у оквиру ове сесије, доказ је изузетне заинтересованости чланова Инжењерске коморе Србије за необавезно усавршавање и унапређивања знања из области климатизације, грејања и хлађења.

Током ове сесије, седам еминентних предавача, врхунских стручњака из области КГХ је 3. децембра, одмах након свечаног отварања Конгреса, изложило своје радове и упознао присутне са актуелним темама, значајним за развој технике и науке, као и са законском регулативом из области којима се ови светски признати стручњаци баве:

Важне промене у индустријским расхладним системима (проф. др Пега Хрњак, University of Illinois, Urbana, USA); Безбедност и системи хлађења (Alexander

Cohr Pachai, Technology Manager, Sabroe Factory by Johnson Controls, Данска); Ревизија стандарда EN 15251 – Улазни параметри унутрашње средине за пројектовање и оцењивање енергетских карактеристика зграда (Dr. Eng. Ioan Silviu Dobosi, Vice President AIIR / REHVA); Термички комфор и енергетски менаџмент у зградама (Runming Yao and Baizhan Li, University of Reading, Велика Британија); Примена иновативних композитних хладних термоизолационих материјала (Агис М. Пападопулос, Process Engineering Design Laboratory, School of Mechanical Engineering, Thessaloniki, Грчка); Зграда скоро нула енергије: шта то значи из перспективе Директиве о енергетским својствима зграда (Livio Mazzarella, Buildings' Energy and Environmental Systems Group (BEES), Politecnico di Milano, Италија) и Хармоничан интегрално рурални и урбани одржив развој – Соларни десетобој Европе прекретница за нове и темељно енергетски обновљене зграде енергије плус (Марија С. Тодоровић, Guest Prof. Southeast University, Nanjing, China, Research Prof. Kyung Hee University, Seoul, Korea)

Скоро 400 лиценцираних машинских инжењера пријавило се за присуство овој сесији, а 359 их је након одслушаних предавања положило тест и тиме стекло по 9 бодова из области европског програма континуираног усавршавања.

И пред само закључење овог броја Гласника, 15. маја 2015. је проф. др. Ing. Rüdiger Höffer, са Ruhr-Universität, Bochum, Немачка, одржао предавање на тему „EN 1990, Basis of structural design, EN 1991 (Eurocode 1), Actions on structures“ у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду, у организацији Инжењерске коморе Србије и Европског савета инжењерских комора (European Council of Engineers Chambers -

ЕСЕС). Предавање је вредновано са 12 бодова, а учесницима, грађевинским инжењерима, пружио је увид у значајне карактеристике европских норми EN 1990 и EN 1991, као и примере и упутства за оптимизацију практичне примене тих норми. Предавање је посебно значајно по томе што су га путем видео линка пратили не само наши чланови у Нишу и Новом Саду, него и чланови инжењерских комора Италије, Словачке, Словеније, Бугарске, Кипра и Црне Горе.

И на крају, свакако треба нагласити да су сва предавања из Програма обуке континуираног професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије, из области заједничког европског програма обуке за 2015. годину, на предлог проф. др Драгослава Шумарца, председника Скупштине ИКС, потпредседника ЕСЕС-а и председника Радне групе ЕСЕС-а за спровођење CPD-а (Continuing Professional Development), једногласно прихватиле и све чланице Европског савета инжењерских комора.

Све информације о најављеним активностима континуираног усавршавања чланова Коморе, Правилник, петогодишњи програм обуке, као и програми за 2015. годину могу се наћи на интернет страници:

<http://www.ingkomora.org.rs/programobuke/>

Инжењерска комора Србије је поред обуке из области заједничког Европског програма такође започела и реализацију Програма обуке континуираног професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије из области националног програма обуке за 2015. годину.

Овај пројекат је од изузетне важности и намењен је члановима Инжењерске коморе Србије ради додатног едуковања у циљу одржавања и унапређења квалитета рада, успостављања високог стандарда професије кроз усавршавање постојећих и стицање нових знања.

За сва лица која су стекла статус члана Коморе до 31. децембра 2014. године, први образовни период тече од 1. јануара 2015. године.

За сва лица која стекну статус члана Коморе после 1. јануара 2015. године, образовни период почиње да тече од момента стицања статуса члана Коморе.

Обавештења о местима одржавања, терминима, темама предавања и другим облицима активности, који су уврштени у Програм обуке, биће благовремено објављивана на Интернет страници Коморе, на линку „перманентно-обука“. На истом линку може се видети и најава предавања на

С обзиром на то да се позиви за све активности Инжењерске Коморе Србије шаљу на адресу електронске поште која је унета приликом попуњавања обрасца за добијање лиценце, овом приликом позивамо чланове Коморе да, ако су у међувремену мењали личне податке и адресу е-поште, изврше промену личних података приступом на линк <https://www.ingkomora.rs/index.php>

Сваки члан Инжењерске коморе Србије може проверити број бодова које је стекао уношењем свог корисничког имена и лозинке и приступом на линк <https://www.ingkomora.rs/index.php>.

У циљу детаљнијег упознава-

ПРОГРАМ ОБУКЕ КОНТИНУИРАНОГ ПРОФЕСИОНАЛНОГ УСАВРШАВАЊА ЧЛАНОВА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ НАЦИОНАЛНОГ ПРОГРАМА ОБУКЕ

Вера Бубоња

У складу са Правилником о континуираном професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије образовни период траје 5 (пет) година. За сваки образовни период, члан Коморе треба да стекне 100 бодова. Минимални број бодова који члан мора остварити у једној години, у оквиру образовног периода, је 15 бодова.

месечном нивоу и може се преузети материјал са одржаних предавања.

У свим регионалним центрима, претежно кроз активности регионалних одбора, од почетка реализације наведене обуке одржано је 40 предавања која су посебном одлуком Управног одбора уврштена у национални програм обуке.

ња са Пројектом континуираног професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије на сајту Коморе могу се преузети следећи документи:

- Правилник о континуираном професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије;
- Програм обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије из области националног програма обуке за 2015. годину;
- Програм обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије из области заједничког европског програма обуке за 2015. годину;
- Петогодишњи програм обуке Континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије за период од 2015. до 2020. године;

45. Међународни конгрес о климатизацији, грејању и хлађењу (КГХ) почео је у среду 3. и трајао до 5. децембра 2014. године. Исто толико трајала је и пратећа изложба компанија из те области. Као и претходних и ове године Конгрес је задржао одредницу: највећи скуп стручњака за климатизацију, грејање и хлађење у овом делу Европе.

Програм је водио професор др Бранислав Тодоровић, председник Друштва за климатизацију, грејање и хлађење Србије. Дефицијент хор „Колибри“ је на почетку отпевао државну химну. Затим су

И даље највећа регионална манифестација

Радован Радовић

говорили: Жељко Сертић, министар привреде, Зоран Предић, државни секретар у Министарству рударства и енергетике, мр Милован Главоњић, тада председник Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, Бранислав Личина, комерцијални директор компаније „Energy Net“ генералног покровитеља Конгреса, Дидје Кулом, директор IIR-a, Ioan Silviu Dobosi, потпредседник REHVA-e, Yinping Zhao, представник компаније Gree и Livio Mazzarella, из Департмана за енергију, Politecnico di Milano.

Овогодишњи скуп је надмашио сва очекивања. На њему је било

изложено преко осамдесет радова, говорили су предавачи из земље и иностранства, имао је више од 800 учесника, а на више од 140 штандова су се представиле компаније и организације из области климатизације, грејања и хлађења.

И овај пут је наш Конгрес доказао међународни значај у науци, струци и пракси не само климатизације, грејања и хлађења, већ и осталих струка које учествују у пројектовању, извођењу, одржавању и обнављању зграда и енергетских система у њима.

Конгрес је, по традицији, пратила изложба уређаја, система, апарата, опреме, који се уграђују и користе у грађевинским објектима,

као и одговарајућих инструмената, материјала и софтверских програма, који су у вези са енергетским потребама стамбених, јавних и индустријских зграда.

Као и претходних година и овај пут додељена су признања – плакете, медаље и похвале захвалности. Одлуку о добитницима признања Друштва за КГХ донела је Комисија у саставу: Живојин Перишић, Милован Живковић, Марија С. Тодоровић и Драгомир Шамшаловић.

У знак захвалности за дугогодишњу запажену сарадњу у активностима Друштва за КГХ Србије, допринос повећању његовог међународног угледа, као и ширењу знања и технологија за постиза-

ње енергетске ефикасности грађевинских објеката и система у њима, Плакету су добили Зоран Крахтис, Александар Јевтић, Jan Boone (Белгија), Alexander Cohr Pachai (Данска), Didier Coulomb (Француска) и Милош Косовац.

Медаља КГХ додељена је предузећу ФЕНИКС ББ из Ниша, за нови производни погон који се одликује најновијом технологијом производње и изванредним условима рада.

У знак захвалности за дугогодишњу успешну сарадњу у активностима које значајно доприносе напретку домаће технике и струке грејања, хлађења и климатизације Повељу је добило осам предузећа, шест из Београда и два из осталог дела Републике : Актинг, Caleffi Hidrotermika, Елмарк, Клима ДОП, Клима М и Steelsoft, плус, Energy Net из Каћа и Термоенергетика арматуре из Пожеге.

Као најбољи излагачи на пратећој манифестацији Дипломе су добили Предузеће Energy Net, Каћ, Нови Сад, за атрактиван и складно уређен штанд и Предузеће Рехо из Београда за изложене системе за дистрибуцију енергије.

Специјалне дипломе Друштва КГХ добили су: Данијел Петровић, ученик VI разреда Основне школе „Бранко Радичевић“, Смедерево, за самостално израђену макету зграде са сунчевим колектором чиме је показао развијену свест о значају обновљивих извора енергије.

Предузећу Energy Net уручена је посебна Захвалница као генералном покровитељу 45. Међународног конгреса о климатизацији, грејању и хлађењу, јер је дало велику подршку и допринос даљем напретку струке и науке у овој области. ■

Скоро стогодишњак инжењера, студентархитектура, грађевине и представника стручне јавности окупило се у Галерији Народног музеја у Врању, како би учествовали у обележавању јубилеја, десетогодишњице манифестације АРХИЕНАЛЕ. Организатори ове традиционалне манифестације, Регионални одбори подсекција дипломираних инжењера архитектуре Регионалног центра Ниш и Друштво врањских архитеката, припремили су значајан програм, састављен од двеју изложби, домаће и иностране, три предавања и једне трибине.

ДЕСЕТО АРХИЕНАЛЕ У ВРАЊУ

Александар Панић

Десето АРХИЕНАЛЕ, свечано је отворено у петак 27. фебруара 2015. године у 19 часова. Церемонија отпочела је уводним излагањем, Зорана Стојевића, председника, организационог одбора и Друштва врањских архитеката. Осврнувши се на предходне године архитеката Стојевић присутне је подсетио да су 2012. организатори ове манифестације увели, због смањења обима посла а самим тим и мањег броја радова архитеката, Тријенале – приказ радова архитеката Пчињског округа насталих у предходне три године. Увођењем таквог концепта, створила се потреба

још озбиљнијег присупа организацији што је значило дефинисање правила за учешће, жирирање пријављених радова и доделу награда. Правилник о организацији Тријенала – Архиенала Врање је у процедури потврђивања од стране органа Коморе. Због континуитета ове, нама архитекатама значајне, активности и обележавања десетог рођендана саме манифестације, Тријенале је померено за наредну годину.

У име Инжењерске коморе Србије присутне је поздравио и Драган Живковић нагласивши да је АРХИЕНАЛЕ јединствена манифестација у оквиру Инжењерске ко-

море Србије, тим пре што и у овако тешким временима опстаје. У наставку програма, Зоран Стојевић је у улози председника Друштва врањских архитекта упознао је присутне са Изложбом конкурсних радова за заштитни знак Друштва врањских архитеката, једном од две поставке на овом догађају. О другој изложби реч је препустио Јелени Илић, која се обратила испред Друштва архитеката Ниша и ауторског тима за припрему Архитектонског водича града Ниша. Претходно се захваливши организаторима - домаћинима представила је изложбу „100 – Архитектура Ниша кроз време“. Изложба је настала је 2011. године из потребе да се прикаже како се архитекте и инжењери овог града односе према архитектури и представља селекцију најзначајнијих и најрепрезентативнијих архитектонских објеката у Нишу, представљених фотографијама и подацима датим у двојезичном тексту, с мапама на

којима су означени њихови аутентични положаји у Нишу. Ј.Илић је истакла да су сарадници на овом пројекту, поред осталих, и група „Архимедија“ са Електронског факултета у Нишу, састављена од студената и наставника, који за овај пројекат израђују QR кодове уз употребу најсавременијих технологија, како би новим генерацијама приближили архитектонско наслеђе Ниша. Непосредни циљ организовања овакве изложбе је да се покрене свест да се приказани објекти очувају, да се многи од њих обнове и да се зауставе не легалне радње над њима (доградње, надградње). Част да отвори Десето Архиенале припала је Нели Димитријевић, члану градског већа за културу Града Врања, која је том приликом пожелела да се у некој од наредних поставки нађу најзначајнији објекти Врања.

По програму Манифестације у понедељак 2.3.2015. представљена је тема „ЗОНЕ Град - гра-

дитељско наслеђе и сценографија“. Од почетне идеје тематског парка везаног за сценографију филма „Врати се Зоне“ концепт се развио у Урбанистички пројекат ЕТНО ПАРКА ТРАДИЦИОНАЛНОГ ГРАДИТЕЉСТВА Ј УЖНЕ СРБИЈЕ, комплетног туристичког насеља, са свим целодневним и целогодишњим садржајима, који омогућавају удобан и забаван боравак посетиоцима. Комплекс је укупне површине 8000 м² а ауторима решења могу се равноправно сматрати чланови филмске екипе, као и чланови ауторског тима ЦИП-а.

О судару специфичних ограничења, о инспирацији и рађању урбанистичке целине савремене функције, а традиционалног облика говориле су Наташа Лазаревић, дипл.инж.арх. представивши архитектуру комплекса „Зоне град“, док нас је Маријана Радовановић, дипл.инж.арх. упознала са урбанистичко-архитектонским решењима пројекта. ▶

У среду 4.3.2015. Јасна Васић, дипл. грађ. инж. испред компаније ROCKWOOL ADRIATIC, одржала је стручно предавање са презентацијом на тему „Нова генерација камене вуне за кровове и фасаде – производи са две густине у једној плочи“. Присутне је упознала са применом камене вуне у свим деловима грађевинских објеката, било да су у питању фасадне облоге, кровни покривачи, унутрашње зидне, подне и плафонске конструкције, или заштита различитих врста инсталација. Као и са јединственим на тржишту изолационим плочама од камене вуне са две густине у једној плочи, велике носивости парцијалног тачкастог оптерећења и одличних топлотно изолационих карактеристика (мала вредност коефицијента топлотне проводљивости λ).

Програм је настављен још једним предавањем, на тему нових технологија и материјала у грађевинарству, када су у четвртак 5.3.2015. Петар Тимотијевић, дипл. ецц. и Лидија Поповић, дипл. инж.

арх. испред компаније Armstrong Building Products B.V. представили тему „Плафонски системи у контексту одрживе градње“.

У петак 06.03.2015. године трибином „Друштво врањских архитеката“, завршен је програм Манифестације Архиенале 10. Модератор трибине био је Зоран Стојевић, председник Друштва врањских архитеката, који је на почетку информисао, на жалост мали број присутних, о раду Друштва у протеклом периоду. Тема трибине била је посвећена питањима опстанка и даљем смислу постојања Друштва. Константовано је да је учмалост у струци, између осталог последица укупне друштвене ситуације, али да је неопходно наћи излаз и прави пут за бољитак. Предложено је да се формира минимални ценовник пројектанских услуга, који треба да се поштује и да чува достојанство струке. Друштву предстоји редовна изборна скупштина, али пре тога коначно треба решити питање чланства и статуса Друштва. Закључено је да се промене могу десити само ако се ради у интересу друштва и појединца заједно и то перманентно.

Организатори манифестације констатовали су, да је повећан број учесника пратећег програма, јер су 174 члана Коморе учествовала на стручним предавањима предвиђеним пратећим програмом АРХИЕНАЛА и Програмом обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије. Уз захвалност на досадашњој сарадњи са Градом Врање, РТВ Врање, телевизијом Фокус и Галеријом Народног музеја Врање, организатори ове јубиларне манифестације потврђују да је циљ, да се на темељан начин, кроз презентацију архитектонских и урбанистичких радова, праћених предавањима, јавност упозна са тренутним стањем у архитектури и истовремено стекне увид у савремене архитектонске токове, испуњен. ■

Лауреат Иван Ма

Слободан Јовановић

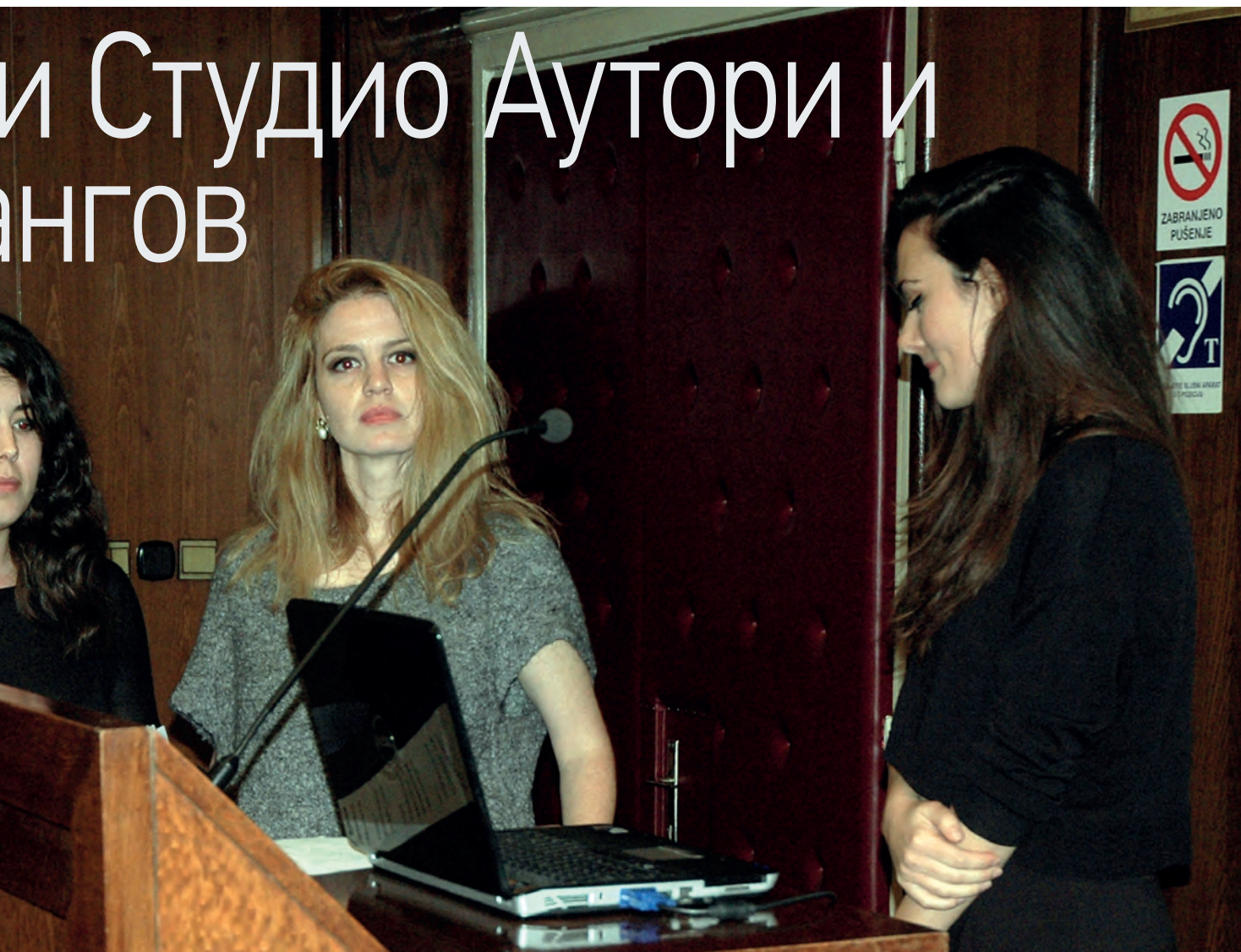

Архитекти Дијана Новаковић, Маја Трбовић, Александра Никитин, Душан Ненадовић из „Студија Аутори“ и Иван Мангов лауреати су „Награде Ранко Радовић“ за 2014. годину која је додељена по девети пут, 22. децембра у Коларчевој задужбини у Београду.

Изложба „Освежавање меморије“ чији је аутор Иван Мангов, победила је у категорији „Телевизијске емисије, изложбе, мултимедијалне презентације“, док је ауторски тим у саставу Дијана Новаковић, Маја Трбовић, Александра Никитин и Душан Ненадовић добитник награде у категорији „Реализовано архитектонско дело“ за објекте Ц и Д у комплексу Terra Raponica изграђене у Мокрину током 2014. године. Занимљиво је да

и Студио Аутори и РАНГОВ

се на истој катастарској парцели, већ налази објекат овенчан „Наградом Ранко Радовић“. Наиме, истој ауторској екипи припала је иста награда за 2011. годину, али за објекат Б комплекса Terra Ranonica реализован 2010.

Ово престижно признање намењено архитектури и архитектурама додељује се од 2006. године, али се први пут десило да Награда није додељена у све три категорије, већ само у две – за реализовано архитектонско дело и изложбу, док се за критичко-теоријске текстове о архитектури жирију учинило да ни један од писаних радова не заслужује награду. Ове године за „Награду Ранко Радовић“ конкурисало је 47 радова и то у категорији „Реализовано архитектонско дело“ 16, кате-

горији „Телевизијске емисије, изложбе, мултимедијалне презентације“ 15 и категорији „Критичко-теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду“ - 16 прилога.

Оснивач „Награде Ранко Радовић“ је Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије – УЛУПУДС, док су Архитектонски факултет у Београду, Факултет техничких наука у Новом Саду – Департман за архитектуру и урбанизам, Институт за архитектуру и урбанизам Србије – ИАУС, Задужбина Илије Милосављевића Коларца, као суоснивачи, установили од 2006. године Међународну „Награду Ранко Радовић“. Од 2008. године у статус суоснивача Награде ушли су Урбанистички завод Београда и „Потисје Ка-

њижа АД“, од 2009. године статус суоснивача Награде добила је Инжењерска комора Србије, а од 2014. године статус суоснивача Награде добила је Радио телевизија Србије. Покровитељи Награде су Министарство културе и информисања Републике Србије и Градска управа града Београда – Секретаријат за културу.

На дан доделе Награде, 22. децембра, у Музичкој галерији Задужбине Илије М. Коларца отворена је изложба на којој су приказани радови свих учесника конкурса. Изложба је трајала три дана - до 25. децембра 2014. године. Током априла (маја) 2015. године изложба је одржана у Новом Саду на Факултету техничких наука - Департману за архитектуру и урбанизам. ■

Слободан Кујунџић, Слободан Јовановић

ШЕСТА СУБОТИЧКА ИЗЛОЖБА АРХИТЕКТУРЕ

Традиционална суботичка архитектонска изложба – „АРХ 006“ одржана је од 3. до 9. новембра 2014. године, у галерији Отвореног универзитета. На 30 паноа представљени су радови шесторо појединаца и осам тимова. На Изложби су учешће узели инжењери свих градитељских струка – из урбанизма, архитектуре, заштите градитељског наслеђа, а приказана су остварења из Кикинде (Завод за урбанизам који је учествовао први пут), Кањиже, Куле, Сомбора, Новог Бечеја, Суботице,... Почасни гост „АРХ 006“ био је сомборски архитекта Милан Стојков добитник „Табаковићеве награде за архитектуру 2014.“ са својим стваралачким опусом.

„Упркос тешкој ситуацији у градитељству, Изложба АРХ 006 најбољи је доказ да се и код нас, у Војводини, ипак нешто гради“, рекла је Љубица Дашић, дипл. инж. арх. идејни творац-покретач ове манифестације, поздрављајући присутне. „Изложба архитектонских остварења покренута је 2008. када смо одлучили да побољшамо, учинимо видљивим рад архитеката, али да утичемо на

положај и квалитет архитектуре не само у Суботици већ и овом делу Војводине, тако што ћемо и стручној, али и широј јавности, представити своје пројекте. Као што се види, Изложба архитектуре је постала традиционална, успели смо да је организујемо свих претходних година, осим 2011. Циљ Изложбе је лична презентација појединаца и тимова, међусобно упознавање у сврху професионалне сарадње, као и представљање широј јавности пропагирање архитектуре у локалној средини.“

Организатор „АРХ 006“ била је Подсекција дипломираних инжењера архитектуре Матичне секције пројектаната и извођача радова Регионалног центра Суботица. Изложбу „АРХ 006“ припремио је трочлани Организационог одбора архитеката: Бранислав Кузмановић, председник, Карољ Тертели и Норберт Молнар – чланови. Присутне је на мађарском поздравио и Тертели Карољ, дипл. инж. арх. као и Љубен Христов, помоћник градоначелника за област мале привреде, испред Скупштине града, који је истакао да сарадња Инжењерске

коморе Србије и града Суботице даје резултате који су на добробит грађана. Уз кратко обраћање манифестацију је испред Инжењерске коморе Србије свечано отворила Вера Бубоња, шеф регионалних канцеларија ИКС.

Један од најинтересантнијих радова на Изложби АРХ 006 био је пројекат „Лудош“ фирме „Супројект“ која је, у оквиру истоименог заштићеног резервата природе, прва и једина у Србији, изградила пролаз за жабе, гуштере, слепо прасе и друге заштићене животињске врсте.

„Направили велики пројекат за мале животиње, и морам да истакнем да смо први и једини у Србији који смо учинили тај пионирски корак, а примењен је недалеко од 'Мајкиног салаша' на Палићу“, истакао је Никола Васиљевић представник фирме „Супројект“.

МИЛАНУ СТОЈКОВУ ТАБАКОВИЋЕВА НАГРАДА

Сомборски архитекта Милан Стојков добитник је „Табаковићеве награде за архитектуру 2014“, најзначајнијег признање за архитектонско стваралаштво које додељује Друштво архитеката Новог Сада својим члановима. Архитекти Стојкову Награда је припала за пројекат Трга Косте Трифковића у Сомбору.

„Табаковићева награда за архитектуру“ установљена је 1994. године и знак је признања једном од пионира наше модерне архитектуре и истакнутом градитељу Новог Сада, архитекти Ђорђу Табаковићу (1897-1971). Милан Стојков, дипл. инж. арх. 21. је добитник најзначајнијег признања за архитектуру у Војводини.

Радош О. Драгишиновић

НАГРАДА КОЈА ЗАОКРУЖУЈЕ НЕИМАРСКУ КАРИЈЕРУ

„Поштоване даме и њихово, колеџнице и колеџе, посебна ми је част што сте одлучили да и моја маленкост буде члан посебне, ексклузивне клуба заслужних чланова Инжињерске коморе Србије. Поред стручне ангажовања, током своје каријере увек сам се трудио да будем и учитељ младим колеџницама и колеџама, као и да се активно ангажујем у унапређењу инжињерске струке.“

У свечаном делу Седме редовне седнице скупштине Коморе уз присуство угледних гостију из иностранства уручена је Награда за животно дело Инжињерске коморе Србије за 2014. годину. Ово највише и најзначајније признање највеће струковне организације у земљи добио је Слободан Цветковић, дипломирани грађевински инжењер, стручњак у области пројектовања и изградње мостова и других грађевинских објеката посебно у домену њихове реконструкције, рехабилитације и ревитализације.

Слободан М. Цветковић, рођен је пре 72 године у Београду где је завршио основну и средњу школу. На Грађевинском факултету београдског универзитета дипломи-

рао је 1967. године. У родном граду је стекао и све године радног искуства, изузимајући боравке на градилиштима у земљи (од СФРЈ, преко СРЈ, СРС и ЦГ до Републике Србије) и иностранству. Највише година радног стажа је провео у новобеоградском „Мостпројекту“ радећи на пројектима и изградњи мостовских конструкција и унапређењу на технолошких и организационих модела градње сложених инжењерских структура. Иако у пензији инжењер Цветковић напрестано даје велики допринос раду на Еврокодима, њиховом превођењу, прилагођавању и примени у нашој грађевинској пракси. ■

„Награда за животно дело коју сте ми данас доделили, практично окружује моју инжењерску каријеру, али то не значи да се повлачим у мировање - имам најављено неколико великих инжењерских изазова и сви су уско повезани са објектима на железници, са области са којом се сем ЦИП-а, мало ко данас бави. Знам да су железница и њене пратеће службе врло конзервативни да се њихов рад базира на прописима донетим још крајем шестдесетих година прошлог века, али је крајње време да се та пракса промени и ја покушавам да дам скроман допринос томе.

Вама је познато, да сам се повукао

из већег броја активности, сматрам да у својој 72-ој је време да млађи преузму бремене рада на унапређивању и осавремењавању струке. Остаћу активан у комисији Института за стандардизацију, формираној у вези са усвајањем Еврокодова, а ако ме здравље у будуће служио, покушаћу да дам свој допринос едукацији инжењерских кадрова, у вези са имплементацијом наведених европских стандарда“. Овим речима се овогодишњи добитник Награде за животно дело захвалио члановима и руководству Инжењерске коморе Србије. Нашем верном члану желимо добро здравље, успех и остварење датих обећања.

Петар Миљанић
1927 – 2015.

ОДЛАЗАК ТВОРЦА ДОМАЋЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕЛЕКТРОНИКЕ

Академик Петар Миљанић преминуо је 16. фебруара 2015. године у Београду. Српска академија наука и уметности, чији је члан био готово пола столећа, са жаљењем је обавестила јавност у Србији овом тужном догађају. Инжењерска комора Србије имала је ту част и привилегију да му додели своје најзначајније признање – Награду за животно дело 2011. године као свом петом лауреату.

Петар Миљанић рођен је у Београду 1927. године. Дипломирао је на Електротехничком факултету у Београду, почетком 1953. године, као најбољи студент генерације. Удипломском раду описао је своју оригиналну конструкцију електричног погона И регулације брзине колица на каналу за тарирање хидромететарских крила. Докторски тезу “Сервосистеми у електричним мерењима” одбранио је 1956. године у САНУ пред комисијом којом је председавао Милутин Миланковић. После тачно 12 година примљен је у Српску академију наука и уметности – 7. марта 1968. године постао је домисни члан САНУ, а редовни 22. априла 1976. године.

Радна биографија академика Миљанића је више него импресивна. Запослио се још док је био студент друге године студија у Институт “Никола Тесла”, где је наставио да ради И после стицања дипломе електро инжењера. Да би 1957. године започео универзитетску каријеру на Машинском факултету Београдског Универзитета. Постао је наставник на предметима Електротехника и Погонске машине. У зва-

ње ванредног професора изабран је 1963. док је редовни професор Београдског универзитета посато 1970. године и у том звању оста наредне 22 године, односно, до 1992. када је отишао у заслужену мировину. По позиву, а у звању редовног професора, дошао за предавача на београдски Електротехнички факултет, на коме је увео нови предмет – Енергетски претварачи, чиме је у нашој држави започето школовање у техничкој области примене снажних полупроводника. Након пензионисања на оба факултета (Машинском и Електротехничком) ангажован је за рад са студентима последипломских студија. Осим на Београдском универзитету, веома кратко, се опробао у руковођењу Одељења за регулациону технику Института “Никола Тесла”.

Стручни ангажман академика Миљанића био је неуобичајено ши-

рок. Једновремено је био професор на Машинском и Електротехничком факултету Београду и многим њиховим истуреним одељењима или центрима у унутрашњости, истраживач у Институту “Никола Тесла”, односно, саветник у Институту “Михаило Пупин”. Од иностраних дестинација најважнија је била као сарадника National Research Council у Канади, у коме је често боравио као гостујући истраживач. Током рада у NRC-у, конструисани су многи мерни инструменти на бази струјних компаратора и њима опремљене националне мерне лабораторије у свету.

Академик Миљанић био је наш истакнути научник у области електротехнике и машинства чији су радови незаобилазни у научној литератури која се бави прецизним мерењима а мерни апарати које је изумео користе у лабораторијама широм света. Као редовни члан САНУ, Одељења техничких наука, у коме је обављао функцију заменика секретара, 1977-1989. а секретара од 1989. па наредне више од две деценије.

У своје животно дело академик Миљанић сам је издвојио „методру струјних компаратора наизменичних и једносмерних струја“, којом је унапређена метеоролошка наука и „конструисање енергетских претварача помоћу снажних полупроводника“ чиме је у нашој земљи започета производња и примена – енергетске електронике.

Академик Петар Миљанић сахрањен је у суботу 21. фебруара 2015. године на Новом гробљу у Београду.

Слободан Јовановић

C.L.CHOW

1934 – 2015.

Др Chow је био професор и шеф Катедре Машинског факултета, Универзитета Michigan - Dearborn. Пре стицања звања на Универзитету, радио је на месту директора Машинског програма на Southern Illinois University at Edwardsville у периоду од 1990. до 1992. године, као и на месту председавајућег професора и шефа Одељења Машинског факултета Универзитета у Хонг Конгу од 1982. до 1990. године. Поред развоја академске каријере, др Chow је радио, у периоду од десетак година у различитим привредним компанијама, укључујући English Electric Co., General Electric и BF Goodrich Co. Основне сфере научног истраживања др Chow-а су биле области механике чврстих материјала и структурална анализа са посебним нагласком на механици лома и механици оштећења. Др Chow је вршио истраживања на металним и полимерним материјалима изложеним статичком и динамичком оптерећењу. Објавио је преко 160 стручних радова у референтним научним часописима. Др Chow је такође био и главни и одговорни уредник часописа International Journal of Damage Mechanics чији је био и оснивач. Заједно са професором Woody J. Ju и професором Драгославом Шумарацем био је оснивач међународне конференције о механици лома (ICDM) и један је од директора конференције ICDM, www.icdm2.utt.fr (заједно са J.W. Ju, J. L. Chaboche, Y. Toi, D. Šumarac and K. Saanouni). Прва конференција је одржана у Инжењерској комори Србије у јуну 2012. године, www.icdm.rs, чиме је указана велика част свим члановима наше Коморе.

Dr. Chow was Professor and Chair of the Department of Mechanical Engineering, University of Michigan - Dearborn. Prior to his appointment at the University, he was Director of Mechanical Engineering Program at Southern Illinois University at Edwardsville from 1990 to 1992, and Chair Professor and Head of Department of Mechanical Engineering, University of Hong Kong from 1982 to 1990. In addition to his academic career, he also worked in various industries for about ten years including English Electric Co., General Electric and BF Goodrich Co. Dr. Chow's principle research interest is in the area of Mechanics of Solids and Structural Analysis with special emphasis in Mechanics of Fracture and Damage Mechanics. The materials chosen for investigation include both metallic and polymeric materials subjected to static and dynamic loading. He has published over 160 technical papers mostly in referred journals. He is also Editor-in-Chief of the International Journal of Damage Mechanics which he founded. He was founder of series of International Conferences of DAMAGE MECHANICS (ICDM) together with J.W. Ju and D. Šumarac and one of Directors of ICDM Conference, www.icdm2.utt.fr (with J.W. Ju, J. L. Chaboche, Y. Toi, D. Šumarac and K. Saanouni). The first one was held at Serbian Chamber of Engineers in June 2012 www.icdm.rs.

КОМИСИЈЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

У циљу рационализације средстава Управни Одбор ИКС је на 27. седници од 27. 02. 2015. године донео Одлуку о престанку рада досадашњих комисија и формирању нових које су мање и по броју и по обиму од претходних. Дајемо преглед назива нових комисија, краћак опис њихових делатности и имена чланова

КОМИСИЈА ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОПИСА ЛИЦЕНЦИ КОЈЕ ИЗДАЈЕ ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

Задатак Комисије је да:

1. Врши преиспитивање постојећих и утврђује предлоге нових врста лиценци;
2. Разматра примедбе и сугестије на Одлуку о врстама лиценце које издаје Инжењерска комора Србије бр. 1493/1-3 од 02.07.2012. год., бр. 4078/1-3. од 20.12.2012. год. и бр. 1638/2 од 18.06.2013. год. и припреми предлог одговора подносиоцу истог, са образложењем;
3. Припрема предлог за измену и допуну Одлуке о врстама лиценце које издаје Инжењерска комора Србије, и исти достави на разматрање и усвајање Управном одбору Коморе.

У Комисију су именовани:

за председника:

1. проф. др Драгана Васиљевић Томић, дипл. инж. арх.;

за чланове:

2. Нада Павловић, дипл. грађ. инж.;
3. проф. др Мирјана Малешев, дипл. грађ. инж.;
4. Драгана Дунчић, дипл. пр. планер;
5. Добрила Радовановић, дипл. инж. ел.;
6. проф. др Титослав Живановић, дипл. маш. инж.;
7. Драгана Ђорђевић, дипл. инж. арх.;
8. Милија Ђаловић, дипл. правник.

КОМИСИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ ОДГОВОРНОГ ПРОЈЕКТАНТА И ОДГОВОРНОГ ИЗВОЂА РАДОВА У ПОСЕБНИМ СЛУЧАЈЕВИМА

Комисија има задатак да утврди испуњеност услова за издавање лиценци одговорног пројектанта и одговорног извођача радова подносиоцима захтева који су до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/2003) имала одговарајуће радно искуство у струци, одговарајуће стручне резултате и положен стручни испит, односно признато право вршења одређених послова, а немају одговарајући смер у оквиру струке.

У Комисију су именовани:

1) За дипломиране инжењере архитектуре

- Жаклина Глигоријевић, дипл. инж. арх., председник;
 - Драгана Сиљановић Козодеровић, дипл. инж. арх., члан;
 - Светлана Карановић, дипл. инж. арх., члан;
 - Саша Радојевић, дипл. инж. арх., члан;
- ### 2) За дипломиране грађевинске инжењере
- Драго Остојић, дипл. грађ. инж., председник;
 - Биљана Гајдобрански, дипл. грађ. инж., члан;
 - проф. др Ђорђе Лађиновић, дипл. грађ. инж., члан;
 - Зоран Луковић, дипл. грађ. инж., члан;

3) За дипломиране машинске инжењере

- проф. др Титослав Живановић, дипл. маш. инж., председник;
- Душан Лукић, дипл. маш. инж., члан;
- Зоран Крстић, дипл. маш. инж., члан.
- мр Зоран Стајић, дипл. маш. инж., члан;

4) За дипломиране инжењере електротехнике

- Светлана Богдановић, дипл. инж. ел., председник;
- Срђан Јевтић, дипл. инж. ел., члан;
- Зоран Крстић, дипл. инж. ел., члан;
- Момир Станојевић, дипл. инж. ел. члан,

5) За дипломиране инжењере геологије

- Новица Петровић, дипл. инж. геол., председник;
- Предраг Докмановић, дипл. инж. геол., члан;
- Зоран Миловановић, дипл. инж. геол., члан.

КОМИСИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ПРИГОВОРА И ПРЕДСТАВКИ

Комисија има задатак да:

- разматра приговоре поднете Управном одбору Коморе против одлука тужиоца Коморе и Суда части, сагласно одредбама Правилника о начину рада, поступку, саставу, начину избора и разрешења судија Суда части Инжењерске коморе Србије и Статута Инжењерске коморе Србије;
- достави Управном одбору Коморе предлог одлука по поднетим приговорима;
- одреди известиоца у сваком појединачном предмету који ће образложити Управном одбору Коморе предлог одлуке по поднетом приговору;
- разматра представке чланова Коморе упућене Управном одбору Инжењерске коморе Србије;

- предлаже мере за решавање питања садржаних у њима.

У Комисију су именовани:

за председника:

1. Драгомир Ацовић, дипл. инж. арх.;

за чланове:

2. Проф. др Драгослав Стојић, дипл. грађ. инж.;
3. Татјана Бурсаћ, дипл. инж. арх.;
4. Небојша Стефановић, дипл. пр. планер;
5. Ђуро Орос, дипл. инж. ел.;
6. Вељко Малбашић, дипл. маш. инж.;
7. Предраг Нишевић, дипл. грађ. инж.

КОМИСИЈА ЗА ПРИПРЕМУ ЗАКОНСКЕ И ДРУГЕ РЕГУЛАТИВЕ

Комисија има задатак:

- да, у циљу унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу, разматра и прати примену закона, подзаконских аката и других прописа из области планирања и изградње;
- да даје мишљење и предлоге Управном одбору Инжењерске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) за покретање иницијатива за измене и допуне закона и других прописа из области планирања и изградње и области делатности Коморе;
- да припрема и Управном одбору Коморе доставља: радне материјале предлога закона, прописа, стандарда и норматива који се односе на област планирања и изградње, радне материјале предлога за измене и допуне важећих закона и осталих прописа у овој области и радне мате-

ријале предлога аката којима ће се унапредити статус и организација Коморе;

- да у оквиру својих задатака остварује сарадњу са другим Комисијама Управног одбора Коморе.

У Комисију су именовани:

за председника:

1. Урош Бањанин, дипл. грађ. инж.;

за чланове:

2. проф. др Милорад Терзић, дипл. грађ. инж.;
3. Владислава Живановић Ристовић, дипл. инж. арх.;
4. Оливера Бошковић, дипл. маш. инж.;
5. мр Ђорђе Милић, дипл. пр. планер;
6. Перица Луковић, дипл. инж. ел.;
7. Јулија Лазић, дипл. грађ. инж.;
8. Јасмина Живанов, дипл. инж. арх.;
9. Сања Чиплић, дипл. правник.

КОМИСИЈА ЗА ПЕРМАНЕНТНО УСАВРШАВАЊЕ ЧЛАНОВА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ И ПРИМЕНУ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА

Комисија има задатак да:

- предлаже Управном одбору краткорочне и дугорочне планове на усвајање;
- утврђује критеријуме за спровођење активности програма перманентног усавршавања;
- проверава испуњеност критеријума за одржавање активности програма перманентног усавршавања;
- прати реализацију перманентног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије;
- доставља Управном одбору извештаје о раду Комисије и реализацији усвојених програма;
- спроводи континуирано професионално усавршавања чланова Коморе из области националног програма усавршавања.
- врши едукацију чланова Коморе у примени међународних и других уговора.

У Комисију су именовани:

за копредседнике:

1. проф. др Ратко Салатић, дипл. грађ. инж.;
2. проф. др Бранислав Ивковић, дипл. грађ. инж.;

за чланове:

3. проф. др Душан Петковић, дипл. грађ. инж.;
4. проф. др Миодраг Несторовић, дипл. инж. арх.;
5. Драган Јемуовић, дипл. пр. планер;
6. Драгана Чукић, дипл. грађ. инж.;
7. Мр Зоран Стајић, дипл. маш. инж.;
8. Дамир Пецо, дипл. грађ. инж.;
9. Ђорђе Делић, дипл. грађ. инж.;
10. Момир Станојевић, дипл. инж. ел.

КОМИСИЈА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ

Комисија има задатак да:

- прати информативну делатност Коморе;
- предлаже Управном одбору Инжењерске коморе Србије мере за унапређење информативне делатности.

У Комисију су именовани:

за председника:

1. мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж. арх.;

за чланове:

2. Сања Антић Петровић, дипл. грађ. инж.;
3. Василије Вујић, дипл. грађ. инж.;
4. Миодраг Малиновић, дипл. маш. инж.;
5. Снежана Павловић, дипл. пр. планер;
6. Радомир Милекић, дипл. инж. ел.;
7. Првославка Јовановић, дипл. грађ. инж.

КОМИСИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

Комисија има задатак да:

- предлаже успостављање међународне сарадње са другим инжењерским коморама;
- прати реализацију успостављене сарадње;
- предлаже Управном одбору мере за унапређење сарадње.

У Комисију су именовани:

за председника:

1. Горан Вукобратовић, дипл. грађ. инж.;

за чланове:

2. Проф. др Маја Тодоровић, дипл. инж. маш.;
3. Владан Ђукић, дипл. инж. арх.;
4. Дубравка Павловић, дипл. пр. планер;
5. Десимир Рачић, дипл. инж. ел.;
6. Ранка Јовановић, дипл. грађ. инж.

АФОРИЗМИ КОМОРИЗМИ

ИМЕ И АДРЕСА ПОЗНАТИ РЕДАКЦИЈИ

- ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА ЈЕ ЗАЈЕДНИЧКА ТВОРЕВИНА СВИХ ИНЖЕЊЕРА И ПРОСТОРНИХ ПЛАНЕРА. НЕ ЗНА СЕ КО ЈЕ ПРВИ ПОЧЕО.
- ОНО ШТО ВЕЗУЈЕ ГРАЂЕВИНЦЕ И АРХИТЕКТЕ СУ – ГОРДИЈЕВИ ЧВОРОВИ.
- УПРАВНОМ ОДБОРУ ЈЕ СВЕ ЛАКШЕ ДА САЗНА ШТА ПРИЧАЈУ И МИСЛЕ ЧЛАНОВИ КОМОРЕ – ВЕЋИНА ЧЛАНОВА НАГЛАС ПСУЈЕ.
- ДА ЈЕ СВЕ ПО ПРОПИСУ ДОКАЗ СУ МНОГИ ИЗУЗЕЦИ У ЗАКОНУ О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ.
- И ЈА ИМАМ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ О РАДУ НАШЕГ МИНИСТАРСТВА АЛИ СЕ УОПШТЕ НЕ СЛАЖЕМ СА ЊИМ.
- ТРАЖЕ СЕ БЕСПРАВНИ ГРАДИТЕЉИ ЗА ИЗГРАДЊУ НОВЕ КОМОРЕ!
- КО КАЖЕ ДА НЕМА ДИЈАЛОГА СА ВЛАШЋУ – ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ СВЕ ЧЕШЋЕ ПРИЧА САМ СА СОБОМ.
- ТЕК КАД СУ ВИДЕЛИ ДА СУ ИМ ВЕЗАНЕ РУКЕ, ПРЕДСТАВНИЦИ МИНИСТАРСТВА У УПРАВНОМ ОДБОРУ СУ ДИГЛИ ДВА ПРСТА. А КАДА СУ ВИДЕЛИ ДА НЕМАЈУ ВЕЋИНУ, ДИГЛИ СУ РУКЕ – ОД СВЕГА!
- САОБРАЋАЈНИ ИНЖЕЊЕРИ ТВРДЕ ДА ЈЕ СВАКИ НОВИ ЗАОКРЕТ У КОМОРИ - НОВО ЗАОБИЛАЖЕЊЕ...
- ОД КАДА ЈЕ ДРУГ ТИТО УМРО, БАУК УРБАНИЗМА НЕ КРУЖИ ВИШЕ НАШИМ ГРАДОВИМА...
- КОНАЧНИ СУД О БЕСПРАВНОЈ ГРАДЊИ ДАЋЕ ЗЕМЉИНА ТЕЖА. ИНЖЕЊЕРИ НЕКА СЕ НЕ МЕШАЈУ!
- КАД СЕ ТОЛИКО ВОЛИ МАШИНСВО, ГЕОДЕЗИЈА ИЛИ ПРОЈЕКТОВАЊЕ, МАЛО ЉУБАВИ ОСТАЈЕ ЗА КОМОРУ.
- ПРОБЛЕМИ СА НОВИМ ЛИЦЕНЦАМА КОМОРЕ СУ СЛОЖЕНИ – У ФАСЦИКЛЕ!
- У РУШЕЊУ СТАРЕ (И НОВЕ) ЈУГОСЛАВИЈЕ ПРЕДУХИТРИЛИ СУ НАС НЕМЦИ. У РУШЕЊУ КОМОРЕ СЕ УЗДАМО САМО У СОПСТВЕНО ЧЛАНСТВО.
- ЛИЦЕНЦИРАНИ ИНЖЕЊЕРИ НИЗАШТА НЕ ОДГОВАРАЈУ - ЈЕР СЕ ПИТА НАРОД.
- ПО РЕЧИМА ЈЕДНОГ ЧЛАНА УПРАВНОГ ОДБОРА АКЦЕНАТ ЈЕ НА РАДУ РЕГИОНАЛНИХ КАНЦЕЛАРИЈА КОМОРЕ. ДУГОСИЛАЗНИ.
- ПРОСТОРНИ ПЛАНЕРИ ТВРДЕ ДА ДАНАШЊИ ПОЛИТИЧАРИ УЖИВАЈУ ОГРОМАН УГЛЕД У НЕНАСЕЉЕНИМ КРАЈЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.

ИЗВЕШТАЈ О УЧЕШЋУ ПРЕДСТАВНИКА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 48. СЕДНИЦИ ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЕВРОПСКОГ САВЕТА ИНЖЕЊЕРСКИХ КОМОРА

(EUROPEAN COUNCIL OF ENGINEERING CHAMBERS - ECEC)

БЕЧ, АУСТРИЈА

7.3.2015. године

Управни одбор Инжењерске коморе Србије је на 27. редовној седници, одржаној дана 27.2.2015. донео Одлуку бр. 474/1-7, којом је проф. др Драгославу Шумарцу, потпредседнику Европског Савета инжењерских комора (ЕСЕС) и председнику Скупштине Инжењерске коморе Србије, одобрен службени пут у Беч (Аустрија), ради учешћа на 48. седници Извршног одбора ЕСЕС-а која је одржана 7.3.2015. године.

Седница Извршног одбора ЕСЕС-а је одржана у просторијама Коморе инжењера и архитектата Аустрије.

Рад на 48. седници Извршног одбора ЕСЕС био је исцрпан, разматрано је 11 тачака дневног реда, и успешно је и ефикасно завршен.

Седницу је отворио председник ЕСЕС-а, мр Чртомир Ремец. Уследило је усвајање записника са 47. седнице, која је одржана 29.11.2014.г. у Бриселу, Белгија.

Након усвајања записника, а у складу са усвојеним дневним редом, разматрана је тачка 2. и то Извештај о активностима председника Ремеца, спроведеним између две седнице.

Тачка 4. је била посвећена сарадњи ЕСЕС и Европске комисије у домену Заједничког оквира образовања за поједине струке. Поред Болоњске декларације која је заједничка, тежња Европске комисије је да се направи оквир који ће укључити, поред образовања, и колико је искуства потребно за добијање лиценци. У оквиру те тачке изложио сам наша решења, три године искуства после завршеног мастера за пројектанте и пет година за урабнисте.

У оквиру тачке 5. дневног реда, која се односила на извештај потпредседника ЕСЕС-а, поднео сам извештај о активностима које се спроводе у оквиру рада на програму CPD (Continual Professional Development), а који се односи на увођење перманентног професионалног усавршавања инжењера, чланова комора чланица ЕСЕС-а, ради чије имплементације је образована посебна радна група чији сам председник. Чланове Извршног одбора сам обавестио о до сада спроведеним активностима на спровођењу плана за 2015. усвојеног у Бриселу у новембру месецу 2014. на 47. седници ИО ЕСЕС. Предавање ће одржати проф. Рудигер Схефер из Бохума на тему Еурокод бр. 1: Дејства на конструкције. Предавање ће бити организовао као вебинар из просторија Инжењерске коморе Србије. Предавање ће бити понуђено свим Коморама чланица ЕСЕС. Плаћање услуга предавача (које не сме прећи 1500 Евра) покриваће све коморе учеснице а плаћање ће се извршити преко наше коморе.

У оквиру даљег тока седнице, у којем сам узео активно учешће, разматрана су питања која о којима ће се расправљати на Генералној Скупштини ЕСЕС која ће се одржати у Италији у септембру месецу 2015. као што је: пријем нових чланова и друга.

Мр Марија Рашковић, дипл. геод. инж.

АКТИВНОСТИ МАСОВНЕ ПРОЦЕНЕ ВРЕДНОСТИ НЕПОКРЕТНОСТИ И ЕКОНОМИЈА

Администрација непокретности

Администрација непокретности подразумева активности јавног сектора које подржавају: промет, процену, развој, коришћење и отуђење (alienation) непокретности. Дobar систем администрације непокретности подржава економски развој државе на различите начине. [1]

Непокретности и економија

У планској економији држава управља сваким аспектом економских активности, док је супротна крајност економија у којој се активности одвијају у сло-

бодној интеракцији између произвођача и потрошача. Већина богатих и земаља развијеног света сматра се мешовитим економијама, у којима и јавни и приватни сектор играју важне улоге. У тржишним економијама, у складу са силама понуде и потражње, успоставља се најефикаснија расподела добара. У сфери непокретности то подразумева да су непокретности распоређене најефикаснијим корисницима и на најефикаснију употребу [2]. Наведено омогућава одговарајући систем администрације непокретности.

Опште је познато да су непокретности највреднији ресурс сваке земље у

економском и социјалном смислу. Свака инвестиција је на неки начин повезана са непокретностима. Нема пољопривреде, производње, туризма, услуга, образовања, и било које друге приватне или јавне активности без непокретности у/на којима се одвијају. Такође, груба процена учешћа непокретности у директним страним инвестицијама је, у зависности од државе, око 5-20%. Претерано ограничен сектор непокретности који је оптерећен специфичном регулативом, може резултирати баријерама за директне стране инвестиције и трговину. Зато треба пратити глобалне трендове, примењивати стандарде и обезбедити транспарентност тржишта непокретности. [1]

Постојање система евидентирања непокретности и права на њима омогућава промет, финансирање и улагања у непокретности. Осим овог система, кључне атрибуте администрације непокретности чине и цене и вредности непокретности, као и употреба непокретности. Сви атрибути су уско повезани и утичу једни на друге [1]. Транспарентност тржишта непокретности и информације о вредности непокретности дају већу сигурност, повећавају обим промета и улагања у непокретности, и на тај начин унапређују економију, осим тога омогућавају несметано вођење фискалне, планске и социјалне политике.

Масовна процена вредности непокретности

Масовна процена вредности непокретности на целој територији, заснована на ажурним подацима катастра непокретности обезбеђује неколико предности за порески систем [3]:

1. Повећава приходе до крајње границе јер обезбеђује комплетну пореску покривеност;
2. Обезбеђује фер систем и смањује ризик од корупције. Само

ако се порези заснивају на свеобухватним и јавним подацима, добро су утемељени;

3. Обезбеђује већу ефикасност пореског система јер само везивањем пореске обавезе за јасно дефинисаног носиоца права на непокретности може обезбедити лакшу наплату;
4. Повезаност пореза са тржишном вредношћу повезује порезе са потенцијалом непокретности и на тај начин не дозвољава њену неискоришћеност, односно утиче на повећање њеног развоја и унапређење.

Ситуација у Републици Србији

Република Србија је већ неко време у процесу транзиције, што значи да је на путу да планску економију замени тржишном економијом. Значајне промене су се десиле, и дешавају се у свим сферама везаним за непокретности. Враћен је институт приватне својине. Тржиште непокретности је успостављено, и као и држава, и оно је у развоју. Вредност објеката од трошковне вредности прелази у вредност у складу са тржишним силама: силама понуде и потражње. Вредност пољопривредног земљишта заснована на физичком потенцијалу, такође, прелази у вредност у складу са тржишним принципима. Што се више друштво трансформише у тржишну економију све веће ће бити потребе за тржиштем непокретности које добро функционише.

Највећи недостатак тржишта непокретности је, као и у другим земљама у развоју, нетранспарентност тржишта. Нетранспарентност тржишта непокретности је један од фактора због кога директне стране инвестиције заобилазе сектор непокретности. И када га не заобилазе, рачунају значајне премије ризика. Пословне банке на нетранспарентно тржиште непокретности, а самим тим

и несигурне процене колатерала, реагују високим каматним стопама. Осим тога, тржиште непокретности је заиста турбулентно, неефикасно и склоно непримереним утицајима. Као такво, уместо да подржава мобилност људи најчешће је спутава дугим задржавањима. А и на таквом тржишту непокретности и у ситуацији економске кризе у Републици Србији годишње се склопи око 80.000 купопродајних уговора, што јесте значајан обим тржишта.

Администрацију непокретности карактерише расцепканост система у појединачним институцијама, која за последицу има пуно дуплирања података, посла и ресурса. Па се тако подаци о непокретностима, осим у изворном регистру – катастру непокретности, воде у Републичком заводу за статистику као агрегатни подаци везани за послове пописа становништва, у Основним судовима у посебним евиденцијама о уговорима о промету непокретности, у Пореској управи у базама које служе у поступку одлучивања о порезу на пренос апсолутних права, у базама локалне пореске администрације које се воде за потребе опорезивања имовине и у другим базама јавне управе. Уместо дуплирања података и „физичке“ размене података који су тешко упариви, систем администрације непокретности би требало да укључује повезивање и ослањање свих система који се тичу непокретности на базу података катастра непокретности која јединственом идентификацијом непокретности обезбеђује могућност вишеструке употребе. На тај начин би биле обезбеђене и вишеструке уштеде у државној администрацији.

Стање система пореза на имовину је такво да се вредност имовине при годишњим порезима на имовину потцењује (код комерцијалних непокретности значајно) али и значајно прецењује у за- ▶

висности од локалне самоуправе. Систем није фер јер не обезбеђује обухватање комплетне постојеће имовине (односно свих пореских обвезника), а додатно, децентрализација је довела до изградње великог броја различитих система и решења на локалном нивоу.

Евиденција тржишних цена

Након успостављања катастра непокретности у Републици Србији као јединственог регистра не-

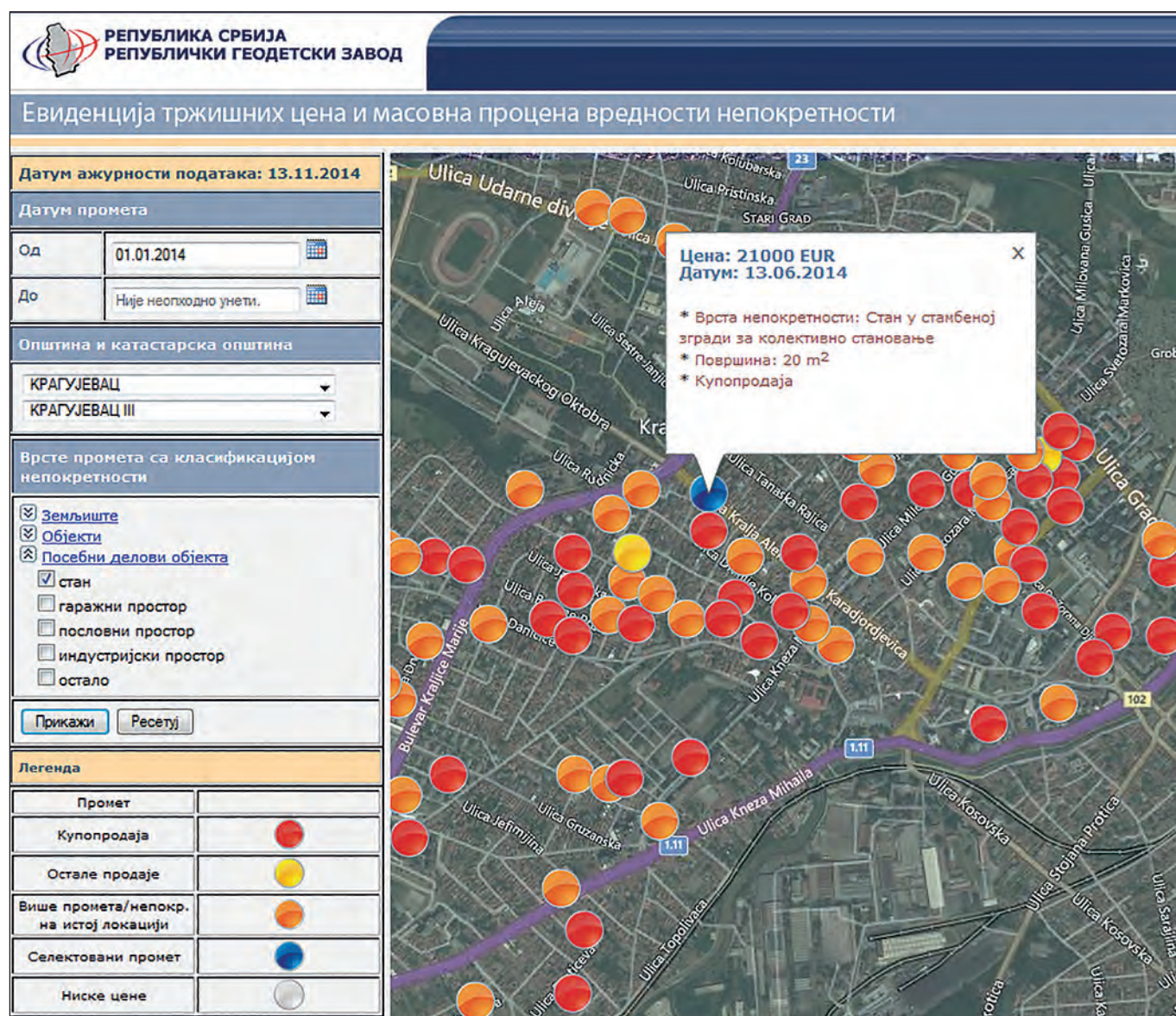
покретности и права на њима, у циљу што примереније поршке другим системима који су везани за непокретности и за друге сврхе, његов развој се усмерава на ажурност, односно на приближавање фактичком стању. Такав катастар, који обједињује евиденцију непокретности и носиоце права на непокретностима, и уз то је веома близак реалном стању, био би права основа и за масовну процену, која би служила за фискалне, друге државне, али и сврхе ван државних органа. У плану је спровођење свеобухватне акције уписа објеката и посебних делова објеката, за коју се разматра финансирање из кредитних средстава.

Катастар непокретности са обезбеђеним јавним увидом путем интернета створио је повољну климу за развој тржишта непокретности. Додатно, Републички геодетски завод је у поступку успостављања система масовне процене вредности непокретности успоставио и евиденцију тржишних цена непокретности. Она се води у web оријентисаном систему са централном базом података („Регистар промета непокретности - РПН“), који има везу са катастром непокретности и адресним регистром и користи сервис Народне Банке Србије.

Евиденција тржишних цена, осим као основа за масовну тржи-

Слика 1.

Шема система у коме се води Евиденција тржишних цена непокретности

шну процену, може обезбедити и транспарентност тржишта непокретности и послужити за različite потреbe, od kojih je najznačajnija dostupnost podataka za pojedinačne процене.

Законом је дефинисано да Евиденција тржишних цена непокретности садржи податке из купопродајних уговора и уговора о закупу непокретности. Систем је развијен уз помоћ шведске донације кроз III фазу пројекта изградње капацитета за Републички геодетски завод. Надзор су вршили интернационални стручњаци у овој области из Шведске и Словеније, који су по завршетку

оценили да је систем у складу са стандардима и интернационалном праксом.

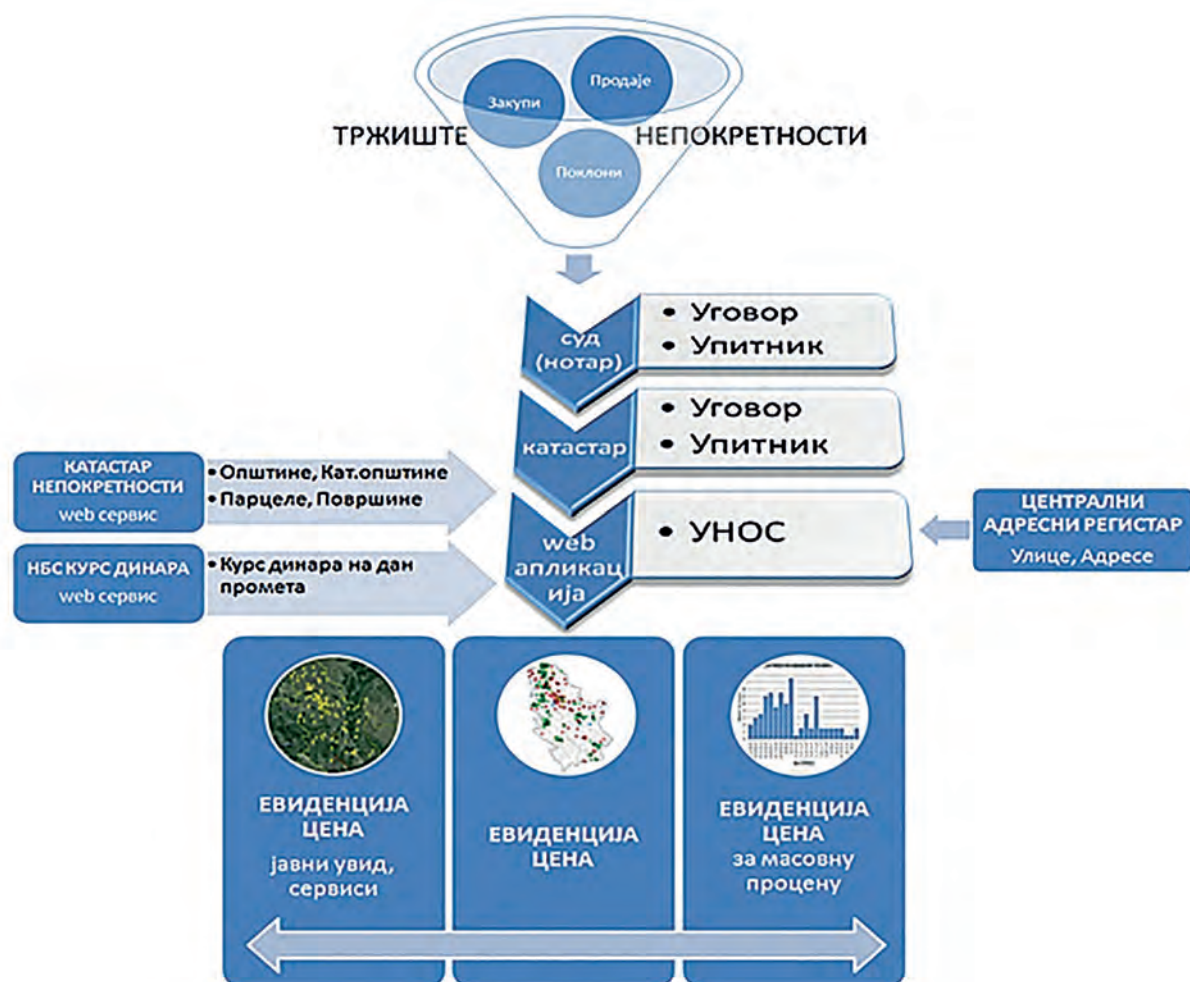
Кроз Регистар промета се бележе следећи подаци о промету непокретности:

1. Подаци за идентификацију промета (Орган овере, број и датум овере);
2. Подаци о цени из промета (датум уговора, износ, валута, јединична цена, појединачна цена за прометоване непокретности);
3. Подаци о странама у промету (име и презиме / назив, ЈМБГ / матични број привредног субјекта, место становања / седиште);
4. Податак о врсти промета (промет земљишта, објеката, дела објеката, мешовити);

5. Основни подаци о прометованим непокретностима (врста непокретности, идентификација, површина, удео у промету);
6. Додатни подаци о прометованим непокретностима који се односе на њихове карактеристике у тренутку промета, потребне за анализу тржишта.

За прикупљање додатних података предвиђен је упитник за стране у промету. При креирању упитника за регистровање промета непокретности коришћена је и стручна сарадња са Републичким заводом за статистику и са Националним удружењем проценитеља Србије, а сагледана је и документација USAID пројекта са Народном банком Србије, на тему ▶

Слика 2. Приказ јавног увида у податке Регистра промета непокретности

трансакционог регистра. Упитници су у процесу имплементације у службама за катастар непокретности и претпоставка је да ће њихова пуна примена на целој територији Републике Србије отпочети са почетком 2015. године.

У складу са законом, а у координацији са Министарством правде и Општинским судовима обезбеђена је директна достава уговора о промету непокретности Републичком геодетском заводу за потребе регистравања промета. На тај начин подаци долазе са инстанце која је најближа тржишту непокретности. У оквиру Републичког геодетског завода и његових локалних унутрашњих јединица, за катастар непокретности формирана је организација са нешто више од 90 службеника, који се баве регистрацијом промета непокретности. Посао се координира, прати и контролише из седишта Републичког геодетског завода. Средином новембра 2014. године у бази регистра је било више од 90.000 промета, који се већином односе на промете остварене у 2014. години, док се мањим делом односе и на промете из 2012/2013. године.

Не постоје правне препреке за објављивање података из Регистра промета непокретности који се односе на:

1. Врсту и подврсту непокретности у промету;
2. Приближну локацију промета;
3. Датум промета;
4. Површину непокретности у промету;
5. Валу и износ цене.

Систем за јавни увид у наведене податке заживео је почетком новембра 2014. године. Подацима из Регистра промета непокретности је могуће приступити путем странице Републичког геодетског завода (страница „Евиденција тржишних цена и масовна процена вредности непокретности“) или путем следећег

линка: <http://katastar.rgz.gov.rs/registarprometanepokretnosti/>. На тај начин је учињен први корак, тржиште непокретности у Републици Србији је постало видљиво за све учеснике и са свим својим аномалијама. Уласком у широку употребу ових података и функционисање тржишта ће се побољшавати. Поред фискалних и других мера државе транспарентност је снажно средство које ће покренути саморегулацију. Осим тога, у катастрима је у току имплементација услуге издавања извештаја о оствареним купопродајама из Регистра промета непокретности, за професионалце којима су потребни детаљни подаци о прометованим непокретностима на тржишту непокретности.

Циљеви даљег развоја у Републичком геодетском заводу су :

- успостављање недвосмислене ажурности на уносу података са тржишта за целу територију Републике као и на уносу додатних података;
- успостављање система за верификацију одиграних трансакција у сарадњи са процениоцима;
- успостављање система за добијање индекса цена непокретности у сарадњи са Републичким заводом за статистику, и на основу свега поменутог
- изградња здраве основе за анализе података са тржишта непокретности потребних у поступку масовне процене, као и обезбеђивање он-line професионалног приступа детаљнијим подацима са тржишта за оне субјекте који своје пословање везују за тржиште непокретности.

Масовна процена вредности непокретности

Евиденција тржишних цена је сте први и најзначајнији корак на путу ка масовној процени вред-

ности непокретности. Она омогућава масовну процену на тржишним принципима и у складу са међународним стандардима. Масовна процена је дефинисана као систематска процена групе непокретности на одређени дан коришћењем стандардизованих метода и статистичког тестирања [4]. Оно што масовној процени даје велику предност је то што покрива целу територију једне државе, и што омогућава да се након анализе тржишта свакој регистрованој непокретности припише вредност. Тачност масовне процене зависи од улазних података (података са тржишта за анализе и катастарских података на основу којих се приписују вредности), као и од детаљности модела, односно од фактора који фигуришу у њему.

Тачност масовне процене задовољава фискалне и друге државне потребе, задовољава контролу пословања пословних банака од стране централне банке, и друге потребе - нарочито оне у којим се тражи покривеност целе територије земље. Због транспарентности процеса и резултата, вредности из масовне процене могу наћи вишеструку примену. У Републици Словенији је масовна процена нашла употребу кроз 8 различитих закона и сврха, и пре него је нашла употребу за фискалне потребе. Потреба да се одређеној непокретности додели што прецизнија вредност према њеним детаљним карактеристикама и стању ће, као и до сада, бити задовољавана појединачном проценом.

Систем масовне процене обухвата: прикупљање података (са тржишта и података о карактеристикама непокретности у фонду), анализу тржишта непокретности, апроксимацију тржишних сила кроз факторе у математичком моделу и, на самом крају, приписивање вредности свим непокретностима на основу утвр-

ђеног модела. Математички модел укључује и систем вредносних зона и вредносних нивоа, као и систем унакрсних табела, кроз које се дефинишу вредности коефицијената према различитим вредностима фактора који фигуришу у моделу. Систем масовне процене у Републици Србији има прву развијену компоненту у делу прикупљања тржишних података, а планирано је финансирање развоја остатка система. За напредак у смеру успостављања система потребно је поставити инфраструктуру: за проток и чување података, за оспособљавање катастра непокретности, кроз обезбеђивање ажурности да пружи основу за процену, за допуну података катастра непокретности карактеристикама непокретности које представљају значајне факторе у моделу процене, а напослетку и за употребу проценених вредности, а све кроз постављање законске основе.

Закључак

Јавна објава података Евиденције тржишних цена непокретности ће ојачати и подржати тржиште непокретности на прави начин: смањити се турбуленција тржишта а повећати стабилност, смањити се време потребно за продају а тиме повећати ефикасност тржишних учесника, повећати се обавештеност учесника на тржишту и сви ће имати једнаку могућност приступа подацима, што ће допринети већој сигурности, биће олакшан рад професија чије пословање је везано за тржиште, и омогућено увођење стандарда у њихово пословање.

Предности јавно доступне Евиденције тржишних цена непокретности су: 1. Обезбеђивање транспарентности тржишта непокретности, унапређење његовог функционисања (и у ефикасности и у обиму); 2. Повећање сигурности за учеснике; 3. Пове-

ћање инвестиција у непокретности како домаћих тако и страних; 4. Омогућавање увођења међународних стандарда у рад проценитељске професије; 5. Олакшање рада свих професија које своје пословање везују за тржиште непокретности; 6. Стварање основе за масовну процену вредности непокретности.

Предности масовне процене: 1. Свеобухватност непокретности; 2. Мањи трошкови одређивања вредности; 3. Одстрањивање локалних и привремених утицаја који маскирају реалне тржишне трендове; 4. Већи, реалнији и праведнији прилив средстава од пореза на имовину; 5. Упоредивост пореских основица; 6. Мултифункционалност.

Административне уштеде које се остварују при коришћењу мултифункционалног система масовне процене: 1. Јединствена и униформна пореска основица за различите порезе везане за имовину (порез на пренос апсолутних права, порез на имовину); 2. Реалнија социјална давања ако се користе тржишне вредности непокретности у поседу prima oca истих. Наведено ће довести до смањења неоправданих државних издатака (увођењем масовне процене смањена су годишња социјална давања у Републици Словенији за 20 милиона евра [5]); 3. Једноставније праћење имовинског стања за различите потребе; 4. Појефтинјење и убрзање судских процеса у којима је потребна процена вредности; 5. Лакша контрола пословних банака, лизинг компанија и осигуравајућих кућа од стране Народне банке Србије; 6. Лакша контрола и праћење рада проценитеља, банака и других учесника тржишта непокретности.

Комплетном изградњом система масовне процене вредности непокретности може се очекивати унапређење економског амбијента у Републици Србији.

Референце:

- [1] Dale, Peter; McLaughlin, John: Land Administration. Oxford 1999.
- [2] Stiglitz, Joseph E.; Driffill, John: Economics. New York 2000.
- [3] Larson, Gerhard: Land registration and cadastral systems – Tools for land information and management. Stockholm 2000.
- [4] Eckert, Joseph K.: Property appraisal and assessment administration. 1990.
- [5] Едукација кроз шведски донаторски пројекат “Изградња капацитета за Републички геодетски завод, Катастар непокретности и упис права” 2010-2012. ■

Горан Стейановић

ПРИСТУП И ПРИМЕНА ИНТЕЛИГЕНТНЕ БЕСПИЛОТНЕ ЛЕТИЛИЦЕ

Последњих година у свету се, али и код нас, појављују пројекти који све више захтевају примену јединствених геодетских система са унапређеним технологијама роботизованих тоталних станица, 3D ласерским скенирањем, обрадом слика и ГНСС позиционирањем (нпр. појава мултистанице Leica Nova MS50. Уз развој технологије терестричке геодезије, развијају се и ваздухопловни системи, а да би реална представа нашег окружења што веродостојније била претворена у дигитални простор геоинформационих система, увек је добро приступити визуелизацији простора и са земље и из ваздуха.

Компанија Aibotix из Немачке, коју чини динамичан тим стручњака са основним циљем стварања система који се заснивају на роботици и вештачкој интелигенцији, промовисао је на тржишту иновативну интелигентну летилицу Aibot X6, подржавајући стучњаке из области геодезије, заштите животне средине, грађевинарства и инфраструктуре, из области истраживања и снабдевања енергијом, као и многе друге аспекте свакодневног живота.

Напоменимо да је компанија Aibotix од фебруара 2014. године

део HEXAGON дивизије, и самим тим је постала блиско умрежена са другим реномираним брендovima као што су Intergraph и Leica Geosystems AG, стварајући квалитетна комплетна технолошка решења.

Интеграција платформе и сензора у приступу Aibot X6 система

Aibot X6 је интелигентна беспилотна летилица, први пут представљена на светском тржишту у другој половини 2013. године. Реч је о иновативном решењу које може бити атрактивно за широку област примене са високим степеном роботике, којом се врло лако и једноставно може управљати даљинским путем уз подршку компјутерских уређаја. Лако монтирање камере дозвољава летилицу да са собом носи сензор који може прикупљати информације у интересу крајњег корисника. Као финални производ може понудити дигиталне 3D моделе, геореференциране фотографије као и целокупну инспекцију посматраног подручја. Ова интелигентна летилица може са собом понети било који облик сензора, чиме се опсег њене примене про-

ширује на најразноврсније области.

Како водећи инжењери у области геопросторних информација сматрају, овај систем би био поједнако занимљив и користан за потребе инспекције, одржавања и планирања развоја, како самих постројења тако и пратеће инфраструктуре. Захваљујући флексибилности Aibot X6 система и могућности коришћења различитих типова сензора веома брзо и једноставно се може доћи до квалитетних и важних информација у вези са стањем самих објеката. Коришћење ове беспилотне летилице обезбеђује знатне уштеде у процесу примене, јер омогућава приступ и испитивање чак и веома неприступачних локација, чије би инспекције стандардним начинима биле тешко изводљиве или би захтевале ангажовање специјалних конструкција.

Интелигентна UAV летилица Aibot X6, уз помоћ шест ротора који су повезани моторима, са собом може понети терет од 2.5 кг, одржавајући високу стабилност током летења, што омогућава импресивне резултате чак и при јаким ветровима. Поменути број мотора омогућава брзину узлетања од 8 м/с као и брзину лете-

Интелигентна UAV летилица
Aibot X6

ња од 60 км/х, а чак и ако би један од шест мотора престао да ради, Aibot X6 би имао снагу и способност да потпуно безбедно заврши лет на сигурној позицији. Лагано кућиште од карбонских влакана пружа заштиту пропелерима када UAV лети у близини објеката, што и људе и објекте чини потпуно безбедним уколико би дошли у контакт с пропелерима. Летилица може самостално летети програмираним путањама, правити унапред дефинисане радне снимке, будући да има софтвер који преузима контролу летења и потпуно аутоматизовано лети дуж задатих путања.

Сензор, односно камера, која се монтира, зависи од потреба крајњег корисника, тако да примена овог система нема ограничења. Оно о чему су креатори поменутог система водили рачуна јесте да, какав год да сензор буде понет, његова стабилност и јасноћа добијених снимака буду на првом месту. Интуитивна камера, монтирана са аутоматизованим питч анд ролл компензатором омогућава стабилне и оштре слике и видео снимке. Оператер са терена може пратити уживо исто оно што камера летилице опажа током лета, уз контролу и управљање путем компјутерске

подршке уређаја, у сваком тренутку се може променити правац летења, окретати и наводити летилица у свим правцима, уз апсолутну контролу хоризонталног и вертикалног угла камере.

Код сличних уређаја највише незгода се дешава током узлетања и слетања. За разлику од других решења која се пласирају на тржишту, Аибот Х6 интелигентна летилица узлеће и слеће по правцу вертикале. Није неопходно да узлеће под неким углом за шта је неопходан отворен простор, што значи да може бити покренута са било које површине, и доведе-

на у стање држања на било којој позицији. Приликом слетања, летилица командом "home" доводи себе у положај 10 м изнад позиције која је задата за слетање, али тек одлуком оператера бива приземљења по правцу вертикале. Коптер може бити контролисан на позицији држања уграђеним GPS системом, а може и аутоматски задржавати унапред утврђену позицију. То практично значи да се може држати на опцији чекања док се не промени видни угао камере, а у циљу опажања подручја са исте позиције, али из различитог угла, односно ▶

детаљније инспекције одређеног простора.

Овај систем се с разлогом зове интелигентним. Летилица је врло обазрива када су у питању летови који нису планирани по унапред утврђеним критеријумима. Контакт оператера и летилице је омогућен на растојању до 2 км, а уколико летилица изађе из опсега контакта с контролним центром, аутоматски се пребацује на опцију “home” и враћа на почетну позицију. Уколико летилица уочи смањење снаге батерија, а има оператера који се води принципом “само још ово да снимим”, аутоматски се пребацује на команду враћања на почетну позицију, чиме су предупређене све потенцијалне незгоде које би биле изазване губитком везе између контролног центра и летилице. Након замене батерија, односно након успостављања везе са контролним центром, лет може бити настављен било с последње снимљене тачке, или с било које друге тачке коју оператер зада.

Примена Aibot X6

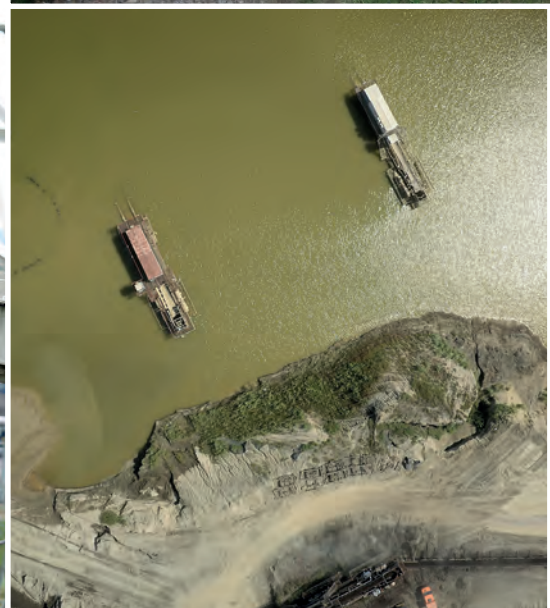
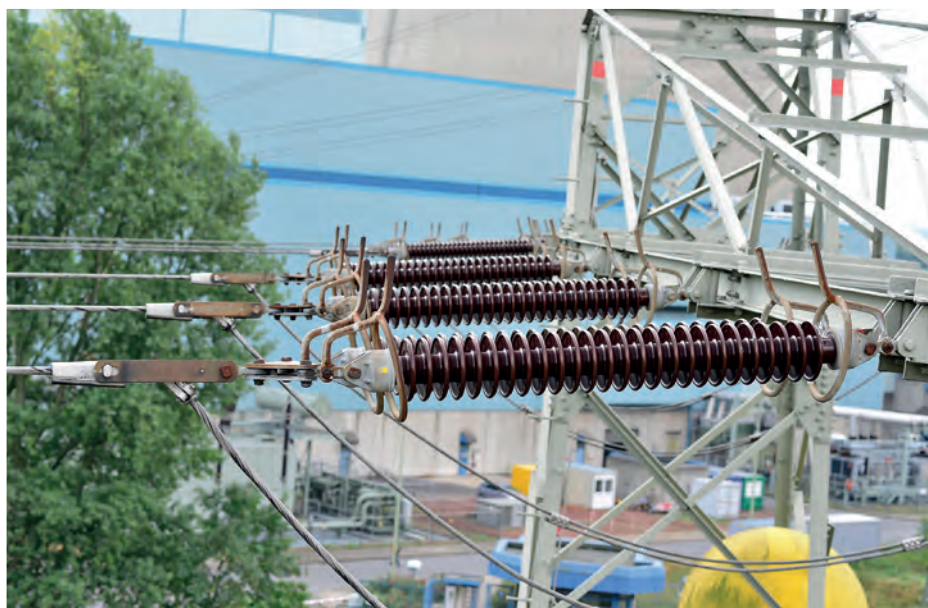
Када је реч о инспекцији објекта из ваздуха, описано техничко решење Aibotix-ове UAV летилице

се може сматрати готово идеалним, сврсисходним и у примењеном широкообухватним.

У индустрији, веома је захвално решење за инспекцију високонапонских далеководова, торњева, репетитора и других високих и неприступачних објеката. У поређењу са другим методама инспекција овог типа, примена Aibot X6 има мање трошкове него примена хеликоптера, или неке друге масовније платформе за подизање сензора. Није потребно ангажовање људи који би се пели на оваква постројења, чиме се безбедност и сигурност на раду ослобађа и најмањег ризика. Инспекције далеководова високог напона се могу неометано реализовати, без потребе искључивања протока електричне енергије. Захваљујући високом квалитету снимака и слика које обезбеђује, Aibot X6 се оправдано користи приликом утврђивања штета изазваних jakim олујама или приликом утврђивања било ког узрока кvara на постројењу. У зависности од типа сензора, летилица се може користити за потребе испитивања електричног поља, магнетног поља или импулсног поља постројења.

Заједно са мултиспектралном камером, Aibot X6 може обезбе-

дити податке за пољопривредну инспекцију, што даље води ка добијању информација о површини заражених усева, информације о променама у саставу земљишта или променама које се могу уочавати приликом различитих стадијума у одгајању култура. Анализом и филтрацијом мултиспектралне презентације снимака пољопривредног земљишта, поуздано се долази до квалитетних података о заступљености различитих метала или нивоа киселости педолошког покривача. Колико је инспекција пољопривред-

них површина значајна за повећање приноса и побољшање квалитета у одгајању пољопривредних добара, говори и чињеница да се овакве инспекције у Немачкој и другим развијеним европским земљама учестало понављају у различитим периодима вегетационе године, што даје квалитетну компаративну анализу крајњих резултата.

У саобраћајној инфраструктури приликом инспекције мостова или надвожњака, примена Aibot X6 и одговарајућег сензора обезбеђује квалитетне податке о

свим деловима мостова, укључујући стубове и целокупну носећу платформу моста, било да је реч о погледу с горње или доње стране. Без ризика о нарушавању безбедности људи на раду, без заустављања протока саобраћаја, долази се до битних информација које могу указати и на најмање пукотине на мосту, оштећења на стубовима и деформације на носећим елементима, нарочито оних делова који трпе последице корозије изазване влагом.

У примени термалне инспекције, односно у комбинацији са термалном камером, Аибот Х6 је неопходан у обезбеђивању термалних снимака из ваздуха, неопходних приликом инспекције соларних постројења или било којих других индустријских објеката. Изузетно је захваљан у примени откривања загрејаних тачака или подручја, где се уз одговарајући угао под којим камера снима и уз одговарајућу висину лета, долази до идентификације мање или више загрејаних ентитета у реалном времену.

Захваљујући UAV технологији просторни подаци за орто-фото снимке или 3д моделе терена и објеката могу бити прикупљени у најкраћем времену – чак и без претходног искуства у упра-

вљању летилицом. Другим речима, Aibot X6 представља револуцију у области геомапирања. Путем прецизног управљања радом, кретањем и позицијом сензора Aibot X6 може мапирати одређено подручје интерпретирајући традиционалну фотографију – фотограметрију.

Тим историчара уметности, конзерватора, археолога, ватрогасаца, техничких оператера и инжењера консултаната корсити овакво решење при процени штете и инспекцији подручја погођених земљотресима, поплавама или било каквим другим природним катастрофама. Aibot X6 могу користити и полиција и ватрогасци, свуда где је неопходно брзо и једноставно доћи до увида у ситуацију из ваздуха и донети одлуке о даљим акцијама. Ситуације могу бити пожари, природне непогоде, масовни скупови, саобраћајне гужве итд. Летилица може додатно бити опремљена специјалним сензорима за детекцију и анализу контаминације.

У комерцијалне сврхе, описани систем може бити веома атрактиван при снимању спортских догађаја, телевизијских снимања, високобуџетних филмова, јавних скупова, концерата и других сличних садржаја и видео записа. ■

Професор Јован Деспојовић, дигл. грађ. инж.

УПРАВЉАЊЕ КИШНИМ ОТИЦАЈЕМ У ГРАДОВИМА, У 7 КОРАКА

Од стохастичког неба и безбедности одвијања моторног и пешачког саобраћаја, укључујући заштиту животне средине, до коришћења и рециклирања кишних вода

Познато је да у оквиру сложених хидротехничких система у градским условима, један од маркантнијих је управо подсистем отицаја кишних вода, као део урбаног знатно измењеног хидролошког циклуса, (схематски приказан на доњем цртежу по угледу на рад Бромбацха и Веисса, 2001, а у раду Ј. Деспотовића, 2009). У наставку дајемо детаље овог схематског приказа.

Основне целине изучавања комплексног процеса отицања кишних вода, који је у основи стохастичке структуре јер се падавине не могу предвидети ни по тренутку, ни по величини појаве – висини кише, преко моделирања отицаја и система за прихватање и канализацију кишних вода, до анализе безбедности саобраћаја – пешака и возила, као и аспеката заштите животне средине и рециклирања кишних вода:

1. Концепт, циљеви, стандарди и пројектни задатак,
2. Падавине као повремен, сложен и случајан процес,
3. Мерења ради моделирања процеса падавине – отицај,
4. Пројектовање – прорачуни и димензионисања,
5. Изградња, одржавање и функционисање,
6. Безбедност саобраћаја – моторног и пешачког,
7. Питања заштите животне средине и рециклирања кишних вода.

Концепт, циљеви, стандарди и пројектни задатак

Total Quality Management (TQM) – Укупно интегрално управљање квалитетом је основа целе процедуре, од припреме Пројектног задатка (Terms of References - ToR), до изградње, одржавања, функционисања и унапређења система за кишне воде.

Најважнији циљ, пре других захтева у оквиру израде пројектне документације, од генералног пројекта до извођачке документације је, свакако, осигурање безбедности одвијања саобраћаја, заштита људи и добара на разматраном подручју града, или целом урбанизованом сливу односно неком њего-

вом делу. Веома је битно смањење и што већи степен контроле ризика од поплава у градовима.

Питање животне средине обухвата третирање кишног отицаја, укључујући утицај растеретних прелива општег канализационог система који су, по изградњи постројења за пречишћавање вода у општим системима, „преостали“ као највећи проблеми и захтевају веома комплексан третман. Међутим, не треба заборавити да је и функционисање условљено стохастичком структуром појаве киша и отицаја.

Падавине као повремен, сложен и случајан процес

Анализа укупних дневних падавина је заснована на анализи многих аспеката, као што су:

- Кишни и сушни периоди, трајање, број дана..., и
- Укупна висина падавина током датог периода времена, или одређеног броја дана.

Рачунска киша одређеног трајања, задате вероватноће и висине или интензитета, према листи:

- Интензитет-трајање-фреквенција, ИТП, односно Intensity-Duration-Frequency тј, IDF.
- Модели сложених падавина,
- Просторна редукција падавина на сливу у односу на падавине у тачки,
- Максимални интензитет падавина - имак,
- Периоди падавина,
- Периоди суша.

Мерења за потребе моделирања процеса падавине-отицај за потребе пројектовања

За потребе анализе и оцене постојећих канализационих система успостављају се повремени или временски ограничена мерења падавина и протицаја у појединим цевима или колекторима, пошто у градовима не постоје континуална мерења. Такође се таква мерења користе и за формирање генералних

слика и оцена протицаја у локалним условима, ради припреме и израде модела отицаја, прорачуна и димензионисања елемената и система за канализацију употребљених и кишних вода, према следећем садржају:

- Падавина, отицаја и параметара квалитета кишних вода,
- Капацитета захватних грађевина и њихове ефикасности,
- Протицаја кроз цевоводе / колекторе, са отвореним током или под притиском,
- Перформанси општег канализационог система, као и
- Утицаја на реципијенте, природе водотока.

Пројектовање – прорачуни и димензионисања

Након прикупљања подлога, успостављања Пројектног задатка, прописаних стандарда и прописа – националних, регионалних и локалних, пројектну документацију сачињавају следећи аспекти:

- Поуздане и тачне базе података, као подлоге, претходне анализе или претходни пројекти,
- Изучавања могућности заштите или побољшања хидролошког циклуса у разматраном граду,
- Циљеви и домени за успостављање принципа за ефикасно функционисање и управљање системом,
- Безбедност одвијања моторног и пешачког саобраћаја,

- Анализа аспеката за процену утицаја на животну средину.

Изградња, одржавање и функционисање

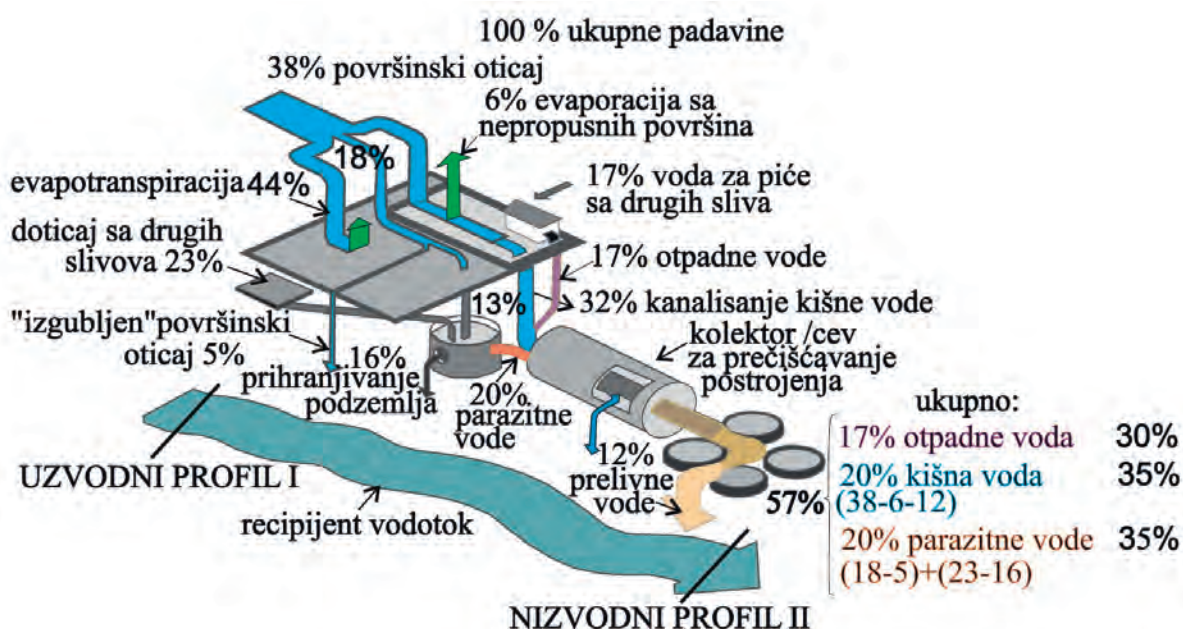
Принципи и процедуре за изградњу, одржавање и функционисање канализационих система формирају се на основу низа захтева, мишљења и сагласности надлежних институција, ради испуњавања захтева инвеститора и заштите извођача, да би се у предвиђеном времену остварили сви аспекти предвиђене и потврђене пројектне документације, имајући у виду следеће:

- Прецизни радови у циљу поуздане и ефикасне изградње,
- Одржавање и побољшање ефикасности објекта и система.

Безбедност саобраћаја – моторног и пешачког

Овај проблем је дефинисан и представљен у посебној целини, разматрањем коефицијената сигурности захватања површинског отицаја кишних вода сливницима који се распоређују на одређеним растојањима на коловозима градских улица. У зависности од меродавних интензитета кише, и то основних, али и са интервала поверења - према пре-

длогу то су 5-о минутне и 5-о годишње падавине са меродавне кишомерне станице, распоред сливника се подешава, уз анализу распрострањања површинског отицаја на коловозу.

У неколико корака се утврђује када је коефицијент сигурности захватања површинских вода већи од 1, а који представља производ хидролошког коефицијента сигурности и хидрауличког коефицијента сигурности.

Питања заштите животне средине

У нашим прописима, као ни у европским, питање загађења каналисаним кишним водама није на прави начин дефинисано нити заокружено у оквиру Директива Европске уније, иако поједина генерална становишта постоје у литератури, као нпр:

- Оквирна директива о водама - Water Framework Directive (2000),
- Директива о градским отпадним водама - Urban Waste Water Directives (1991).

Нису обрађене ни у националном законодавству јасно и недвосмислено, већ само посредно.

Литература

1. CEE (1991) Urban Waste Water Treatment Directive, 91/271, EC, Brussels
2. CEE (2000) Water Framework Directive, 2000/60, EC, Brussels
3. Despotović, J. (2009) Kanlisanje kišnih voda, Građevinski fakultet Beograd, ISBN
4. EN 752 (1995) Drainage and Sewer Systems outside Building, CEN 1995, Brussels
5. EN 858 (1998) Quality and Treatment of Rainfall Runoff, CEN 1995, Brussels
6. EN 13508 (1995) Inspection of Pipes, CEN 1995, Brussels
7. Directive EU (1991) 91/271/CEE on Waste Treatment, Brussels
8. Directive EU (2000) 2000/60/CEE Water Framework Directive, CEE, Brussels
9. US EPA (1994) Combined Sewer Overflows Control Policy: A Consensus Solution to Improve Water Quality, Office for Water, 832-F-94-002

ПРИЗНАЊЕ ИНЖЕЊЕРСКОЈ КОМОРИ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

Поводом посете Републици Србији његове екселенције, председника Палестине господина Махмута Абаса, председник Скупштине наше Коморе проф. др Драгослав Шумарац је, поред угледних званица, био присутан на свечаности у згради председништва РС, коју је приредио Томислав Николић, председник Републике Србије.

Ово је велико признање за међународне активности наше Коморе, а посебно је важно за положај нашег грађевинарства у арапским земљама.

Утицај Палестине у арапском свету је велики, председник Светске федерације инжењерских комора је Палестинац, господин Абделхамид Марван, а Инжењерска комора Србије је чланица Светске федерације инжењерских комора од 2012. године.

Дипломирани грађевински инжењер Марван АБДЕЛХАМИД је актуелни председник Светске федерације инжењерских организација (World Federation of Engineering Organizations - WFEO) од септембра 2013. године. Занимљиво је да је дипломирао на Грађевинском факултету Универзитета у Београду и да поред енглеског, француског и арапског течно говори и српски језик. Током своје тридесетшестогодишње каријере у Светској федерацији инжењерских организација био је члан Извршног већа и потпредседник те организације која га је три пута награђивала за изузетне заслуге у WFEO.

The World Federation of
Engineering Organizations

www.wfeo.org

Светска федерација инжењерских организација - WFEO

Светска федерација инжењерских организација је међународна струковна организација основана 1968. године под покровитељством УНЕСКО-а која окупља националне инжењерске институције из 90 земаља које представљају око 20 милиона инжењера целог света.

Знак WFEO је стилизовано дрво као симбол појмова какви су снага, раст, мудрост. Дрво је такође део општег еко система, пружа станиште птицама, даје плодове, пречишћава ваздух и воду, даје енергију, а лишће симболизује заједницу свих инжењера Света.

Приредио *Стјанко Сова Божиловић*

ИЗ РАДА РЕГИОНАЛНИХ ЦЕНТАРА

✱ Регионални центар Београд

1. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Београд, 3.10.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, презентација „Савремени системи за наводњавање“. Предавач је био Жељко Мардешић, дипл. инж. пољ.

Предавач је упознао учеснике са применом пројектних критеријума при изградњи савремених система за наводњавање кап по кап, као и њихов утицај на коришћење и одржавање система током сезоне.

2. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера електротехнике регионалног центра Београд, 16.10.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, организовано је предавање „Прикључење објекта на телекомуникациону инфраструктуру и структурно каблирање“ чији је медијатор била Мирјана Јарић-Ћирић, дипл. инж. ел.

3. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера архитектуре регионалног центра Београд, 17.10.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, организовано је предавање: „Водич кроз процес дигиталног ланца у архитектури“ – предавач: Мр Слађана Марковић, дипл. инж. арх.

4. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера архитектуре регионалног центра Београд, 28.10.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, организована је трибина „Савремена архитектонска пракса: Архитектонски конкурси у Београду – Анализа и резултати“.

Предавач, др Мирјана Лукић, указала је на главне проблеме у вези са конкурсима: ко финансира конкурс; какве су његове обавезе после завршетка конкурса; како се формира жири; да ли је неко обавезан да реализује награђено конкурсно решење, и сл.

5. У организацији Регионалних одбора дипломираних машинских инжењера регионалног центра Београд, 18.12.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије организовано је предавање „Оптимизација хидроничних система у циљу уштеде енергије у инсталацијама грејања, хлађења и климатизације“ – предавач: Никола Познановић, дипл. маш. инж.

6. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера архитектуре регионалног центра Београд, 22.12.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије организовано је предавање „Реконструкција паркова у центру Београда“ на ком су предавачи били др арх. Мирјана Лукић и Сања Крстић, пејз. арх.

Приказана су четири велика парка: Парк Мањез, Парк Ташмајдан, Парк Ћирило и Методије и Пионирски парк.

7. У организацији Регионалних одбора дипломираних машинских инжењера регионалног центра Београд, 29.12.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, одржано је предавање „Могућности уштеде електричне, топлотне енергије и воде у пословним зградама применом модерних технологија – резултати вишегодишњег Пилот пројекта “Smart – spaces“.

Предавач је био мр. Радмило Савић, дипл. маш. инж.

Предавање је представљало презентацију резултата трогодишњег Пилот пројекта из области уштеда енергије у стамбеним и пословним зградама, информисање циљне групе о реалним проблемима „на терену“. Пројекат је суфинансиран од старне Европске комисије.

8. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Београд, 30.12.2014. године, у Великој сали Инжењерске коморе Србије, одржано је предавање „Пресек стања и примена еврокодова у Србији од ЕН 1990 до ЕН 1999“ професора др. Златка Марковића, дипл. грађ. инж.

✱ Регионални центар Нови Сад

1. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера матичних секција пројектаната и извођача радова Регионалног центра Нови Сад, 2.10.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање на тему: «Примена бала сламе у конструкцијама».

Предавач је био мр Радојко Обрадовић, дипл. грађ. инж.

2. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Нови Сад, 23.10.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржана је стручна посета подземног складишта природног гаса у Банатском Двору.

Овом посетом чланови су упознати са ретроспективом формирања предузећа подземног складишта гаса Банатски Двор д.о.о., принципом функционисања предузећа, техничко технолошким могућностима складишта, геолошким профилем складишта, опремом у бушотинама и надземном опремом за припрему гаса и компримовање.

3. У организацији регионалних одбора подсекције дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Нови Сад, 24.10.2014. године, у просторијама регионалног центра, одржано је предавање на тему: „Коришћење електричне енергије у производњи и преради нафте и гаса». Предавање је одржао Рајко Требовац, дипл. инж. ел.

4. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре Регионалног центра Нови Сад, 28.10.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржана је традиционална манифестација: „Табаковићева награда за 2013 годину”.

Председник Већа Мирослав Крстоношић дипл. инж. арх. уручио је плакету и повељу овогодишњем добитнику господину Милану С. Стојкову, дипл. инж. арх. за његов дугогодишњи активан допринос архитектонском стваралаштву и изузетне креативне домете у промовисању архитектонске мисли у нашој средини.

5. У организацији Регионалних одбора подсекције дипл. инж. осталих техничких струка Регионалног центра Нови Сад, 30.10.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање на тему „Континуална синтеза метил естара масних киселина кавитационим поступком”.

Предавач је био Алексић Велемир, дипл. хем. који је упознао присутне са производњом биодизела кавитационим поступком и енергетским уштедама при његовој производњи.

6. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера Регио-

налног центра Нови Сад, 13.11.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање на тему «Анализа утицаја захтева за унапређење термичког омотача (прописаног Правилником о енергетској ефикасности зграда) на потребну топлоту за грејање» и „Контактни фасадни систем (ETICS) као мера достизања ЕЕЗ са освртом на стварне перформансе зграда»

Предавачи су били Вања Милосављевић и Горан Пролић.

7. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Нови Сад, 28.11.2014. године, одржана је стручна посета: „Авалски торањ са телекомуникационог аспекта”. Посетиоце је дочекао руководилац објекта Милош Марковић, дипл. ел. инж. са својим сарадницима Мр Душаном Марковићем, дипл. ел. инж. и Дејаном Јакшићем, дипл. ел. инж., главним инжењером објекта и докторантом на Електронском факултету у Нишу.

8. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Нови Сад, 4.12.2014. године, у просторијама регионалног центра одржано је предавање „Пресек стања и примена еврокодова у Србији од ЕН 1990 до ЕН 1999” предавача проф. др. Златка Марковића, дипл. грађ. инж.

9. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипл. инж. осталих техничких струка Регионалног центра Нови Сад, 5.12.2014. године, у просторијама Регионалног центра одржано је предавање „Основе приступачности концепт Дизајн за све,». Предавач је био мр Миодраг Почуч, дипл. инж. саоб.

10. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипл. инж. осталих техничких струка Регионалног центра Нови Сад, 5.12.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање „Зеленило гробаља Новог Сада”. Предавач Сања Николић, дипл. инж. шум. Упознала је инжењере са зеленилом специјалне намене – зеленилом гробаља града Новог Сада, планом одржавања и управљања.

11. У организацији Инжењерске коморе Србије Регионалних одбора Подсекције дипл. инж. осталих техничких струка Регионалног центра Нови Сад, 5.12.2014. године, у просторијама Регионалног цен-

тра, одржано је предавање „Органска производња - развојна шанса пољопривреде и прехранбене индустрије Србије“. Предавач проф. др Анка Поповић Врањеш, дипл. инж. техн. упознала је присутне инжењере са примарном органском производњом и прерадом органских производа.

12. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипл. инж. осталих техничких струка Регионалног центра Нови Сад, 9.12.2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање „Управљање саобраћајном потражњом у градовима – ИТ системи“.

Предавачи су били ванредни проф. Др Вука Богдановић, дипл. инж. саоб. и доцент др Валентина Басарић, дипл. инж. саоб.

13. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Нови Сад, 12.12.2014. године, у просторијама регионалног центра, одржано је предавање „Оптимизација облика компоненти инжењерских конструкција кроз компјутерску симулацију на бази праћења принципа биолошког раста“. Предавање је представљало анализу значаја аналогичности за развој технике, са посебним нагласком на истраживању принципа изградње биолошких носећих конструкција и могуће примене тих принципа на усавршавање постојећих метода пројектовања носећих конструкција техничких система и развоја нових.

14. У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике рада Регионалног центра Нови Сад, 16.12. 2014. године, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање „Примена савремених софтвера за изградњу и одржавање електро, информационих технологија и телекомуникационих система“ предавача доц. др Милана Парошког, дипл. ел. инж. Предавач је овој теми приступио са два аспекта – теоретског уз примену ITIL (Information Technology Infrastructure Library), и практичног – илуструјући изложене теоретске поставке праксом на сталном унапређењу информационо – телекомуникационог система покрајинских органа, где ради као помоћник директора Управе за опште послове.

15. У организацији Регионалних одбора Подсек-

ције дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Нови Сад, у просторијама Регионалног центра, одржано је предавање „Нове технологије у наводњавању“ предавача Жељка Мардеша, дипл. инж. пољ.

✳ Регионални центар Ниш

1. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера архитектуре Регионалног центра Ниш и Друштва архитеката Ниша, у периоду од 4.11. од 13.12.2014. године организована је манифестација: „15. Дани архитектуре Ниша“, у Нишу. Продуценти овогодишњих „Дана архитектуре Ниша“ су проф. др Александар Кековић, дипл. инж. арх. и Јелена Илић, дипл. инж. арх.

2. У организацији Регионалних одбора дипломираних машинских инжењера и дипломираних инжењера осталих техничких струка Регионалног центра Ниш, 20.11.2014. године, организована је стручна презентација: „Градски систем саобраћаја, трамвај и лаки метро (подземни и надземни) Софија, Бугарска“.

Овом стручном презентацијом присутни чланови су упознати са постојећим решењима градског саобраћаја, објектима инфраструктуре који чине систем трамвајског саобраћаја и прикупљеним информацијама од Бугарских колега а за потребе развојних, инфраструктурних, техничких и саобраћајних анализа, које постоје у Граду Нишу.

✳ Регионални центар Краљево и Регионални центар Косовска Митровица

1. У организацији Регионалних одбора дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Краљево, 4.11.2014. године, у Малој сали Регионалне привредне коморе одржано је предавање: „Квалитет воде у системима даљинског грејања“. Предавач је био Бојан Сретеновић, дипл. маш. инж.

2. У организацији Регионалних одбора дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Краљево, 17.11.2014. године, организовано је предавање „Енергетска ефикасност у зградама“, у Косовској ▶

Митровици. Предавач Зоран Драговић, дипл. инж. ел. изнео је податке који су неопходни да се повећа ефикасност уштеде топлотне енергије на свим објектима, како би сама уштеда енергије имала ефекта.

3. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка Регионалног центра Краљево, 12.12.2014. године, организовано је предавање: „Катастар водовода и подземних инсталација“, у Косовској Митровици. Предавач Љубиша Марковић, дипл. инж. геод. је учесницима овог предавања показао податке о стварном стању евидентирања подземних водова и објеката и колико је заиста значајан поступак катастарског евидентирања свих подземних водова и објеката.

✿ Регионални центар Ваљево

1. У организацији Регионалних одбора дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Ваљево, 9.10.2014. године, у Малој сали Градске управе, организовано је предавање „Фактори сигурности у пројектовању процесних постројења и димензионисању процесне опреме“. Предавач је био проф.др Србислав Генић, дипл.маш.инж. који је упознао присутне чланове са појмом фактора сигурности и препорукама за инжењерску праксу.

2. У организацији Регионалних одбора дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Ваљево, 30.10.2014. године, организована је стручна посета Хладњачи „Задругар“ у Доњој Љубовићи код Љубовије а домаћини су били Миленко Алексић, дипл. грађ. инж. и Душанка Алексић, дипл. грађ. инж.

3. Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка Регионалног центра Ваљево, 12.12.2014. године, организовао је Осми традиционални скуп-трибину са темема:

1. „Геолошке и инжењерскогеолошке подлоге као саставни делови просторних и урбанистичких планова“ и

2. „Геотехничке подлоге као саставни део главних грађевинских пројеката-законска регулатива“

На трибини су учествовали дипломирани инже-

њери геологије – за геотехнику, инжењери архитектуре – планери, урбанисти и пројектанти, грађевински инжењери – конструктори и представници урбанистичких служби из општина.

4. У организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Ваљево, 25.12.2014. године, у Малој сали Градске управе, организовано је предавање: „Праћење техничког регулисања саобраћаја путем видео надзора“. Предавач Драган Пуцаревић, упознао је присутне са могућношћу и законским основама увођења видео надзора као система који може знатно побољшати регулисање и безбедност саобраћаја на путевима и улицама Србије.

✿ Регионални центар Крагујевац

1. Регионални одбор дипломираних машинских инжењера регионалног центра Крагујевац, 6.10.2014. године, у сали Регионалне привредне коморе, организовао је предавање „Мерење топлотне енергије у зградарству и наплата према утрошку као мера ЕЕ, са посебним освртом на активности за побољшање грађевинског сектора у Србији“. Предавач је био Петар Васиљевић, дипл. маш. инж.

2. У организацији Регионалног одбора дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Крагујевац, у сали Регионалне привредне коморе, 10.10.2014. године, организована је манифестација: „Дани инжењера у Крагујевцу“ на којој су одржана следећа предавања:

1. мр Драган Златков дипл. инж. грађ.: „Примена карбонских трака у санацији бетонских конструкција“;

2. „Нове технологије у фасадним системима са аспекта енергетске ефикасности у зградарству“ са презентацијом производа фирме „Xella“ доо коју је одржао Александар Ћикановић дипл.инж.арх.

3. „Мале соларне електране по систему кључ у руке“, које је у оквиру програма „искуства из праксе“ одржао Александар Васојевић дипл.ел.инж.

3. Регионални одбор дипломираних инжењера ар-

хитектуре Регионалног центра Крагујевац, 3.11.2014. године, организовао је предавање: „Архитектонска композиција и орнамент“, у свечаној сали Регионалне привредне коморе у Крагујевцу.

У првом делу предавања архитектонска композиција је представљена кроз три најзначајнија периода у архитектури: ренесансу, неокласицизам и модерну архитектуру 20. века, а предавач је била доцент Јелена Атанасијевић, дипл. инж. арх.

У другом делу предавања приказана је употреба опрнаментике у архитектури, кроз поменуте архитектонске стилове уз наглашавање повратка орнаментике у архитектонску композицију 21. века. Предавач је била доцент Данијела Димковић, дипл. инж. арх.

4. Регионални одбор дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Крагујевац, 7.11.2014. године, у сали Регионалне привредне коморе, организовао је предавање „Нови приступи у пројектовању стамбено пословних објеката уз примену ЕЕ путем пратећих инсталација и техничких система, на примеру зграда са нултом потрошњом енергије (по принципу Zero Energy House)“,

Предавач је био Мирослав Симеуновић, дипл. инж. ел.

5. Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка Регионалног центра Крагујевац, 19.11.2014. године, организовао је предавање: „Управљање кишним водама у градовима попут Крагујевца“, предавача Јована Деспотовића, дипл. грађ. инж.

6. Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Крагујевац, 18.12.2014. године, у сали Регионалне привредне коморе, организовао је предавање: „Потреба за компензацијом реактивне енергије“, које је одржао Александар Васојевић, дипл. ел. инж.

☀ Регионални центар Суботица

1. Регионални одбор дипломираних инжењера архитектуре Регионалног центра Суботица, у периоду од 03. до 09.11.2014. године, организовао је манифе-

стацију: „АРХ 006“- традиционалну Изложбу РЦ ИКС Суботица са пратећим програмом.

2. Регионални одбор свих струка Регионалног центра Суботица, 29.11.2014. године, организовао је стручну посету пољопривредног добра „Ћирић Агро“ и презентацију на тему „Савремени системи за наводњавање“. Предавач је био Жељко Мардешић, дипл. инж. пољ.

☀ Регионални центар Чачак

1. Регионални одбор дипломираних грађевинских инжењера Регионалног центра Чачак, Уметничка спомен колонија Мирослав Б. Протић и Производно развојни Центар за сеизмичко инжењерство - Систем ДЦ90, 3.10.2014. године, организовао је скуп: „Пета Иновациона колонија Hysteresis 2014. -Градитељско наслеђе, историјски објекти - нове технологије у подизању нивоа сигурности и трајности“, у Горњој Добрињи (општина Пожега), родном месту књаза Милоша Обреновића.

Др Зоран Петрашковић, дипл. грађ. инж. (Систем ДЦ90) презентовао је је своје активности на развоју и примени нових система конструкција и уређаја погодних за земљотресне услове посебно код зиданих масивних конструкција и система.

Приказано је подизање нивоа сеизмичке сигурности примењено на цркви Светих Апостола Петра и Павла у Горњој Добрињи,

Спомен уметничка колонија Мирослав Б. Протић је представила пројекат Горња Добриња - Башти на будућности, који обухвата комплетно градитељско наслеђе, културно историјске споменике и природно географске потенцијале Горње Добриње.

2. Регионални одбор дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Чачак, 24.10.2014. године, у зеленој сали Електродистрибуције Чачак, организовао је предавање „Фактори сигурности у пројектовању процесних постројења и димензионисању процесне опреме“. Предавач је био проф. др Србислав Генић, дипл. инж. маш. са Машинског факултета у Београду. ■

УЧЕШЋЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 41. МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ ГРАЂЕВИНАРСТВА ОД 15. ДО 19. АПРИЛА 2015. У БЕОГРАДУ

Вера Бубоња, мр Милана Миловић

У свечаној сали Управне зграде Београдског сајма, на дан отварања 41. Међународног сајма грађевинарства - South East Europe Belgrade Building Expo, 15. априла 2015. године, Инжењерска комора Србије се представила под мотом „У служби континуираног професионалног усавршавања својих чланова“.

Међународни сајам грађевинарства (UFI) је по величини изложбеног простору и броју излагача један је од најзначајнијих специјализованих сајмова из ове делатности у региону Југоисточне Европе па је први наступ Инжењерске коморе на њему био од посебног значаја.

У среду, 15. априла 2015. године у Свечаној сали Управне зграде Београдског сајма било је присутно више од 150 учесника, међу којима су били и проф. др Драгослав Шумарац, пред-

седник Скупштине Инжењерске коморе Србије и потпредседник Европског савета инжењерских комора, Латинка Обрадовић, потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије, чланови Управног одбора Милорад Ракчевић, мр Бисерка Шварц, мр Радослав Лекић, Саљахудић Муратовић, Љубица Бошњак, чланови извршних одбора матичних секција, бројни чланови Инжењерске коморе - из Београда и из целе Србије.

У оквиру скупа, проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије поздравио је и информисао присутне о најновијим активностима везаним за Европски програм обуке професионалног усавршавања чланова Коморе за ову годину. Латинка Обрадовић, потпредседник Управног одбора презентovala је континуирано професионално усавршавање чланова Инже-

њерске коморе Србије односно национални програм обуке за 2015. годину.

У наставку програма Срђан Топаловић, дипломирани грађевински инжењер одржао је предавање „Алтернативно решавање спорова у грађевинарству (медијације)». Након тога, предавање на тему „Примена модерних технологија у прикупљању просторних података за потребе инжењерства“ одржао је Горан Степановић, дипломирани инжењер геодезије.

Оставарен је циљ наступа Коморе на овом великом Сајму, а то је представљање Коморе широј јавности, повезивање струке, привреде и крајњих корисника.

У другом делу наступа Инжењерске коморе Србије на 41. Међународном сајму грађевинарства, у четвртак 16. априла 2015. године одржана су три предавања. Прво предавање је ►

одржао проф. др Златко Марковић, дипломирани грађевински инжењер на тему „Пресек стања и примена еврокодова у Србији од ЕН 1990 до ЕН 1999“ у Великој конференцијској сали у хали 4. Београдског сајма. Предавање је изазвало велико интересовање, преко 300 чланова Коморе са пажњом је слушало докле је дошао процес усвајања и примене Еврокодова који траје прилично дуго. Приказани су сви еврокодови за поменути период као и рад формиране Комисије Института за стандардизацију Србије. Посебно је наглашен значај сарадње са Републичким хидрометеоролошким заводом Србије на изради карти ветрова, снега и температуре.

Након кратке паузе у наставку програма одржано је предавање на тему: „Ревитализација архитектонских објеката применом мера енергетске санације на конкретном примеру.“

Инжењерска комора Србије је својим члановима, који се нису регистровали за бесплатан улазак на 41. Међународни сајам грађевинарства преко сајта Сајма грађевинарства www.seebbe.com, обезбедила бесџајне улазнице, које су могли преузети од 15. до 17. априла 2015. године у њосџоријама Инжењерске коморе Србије у Београду.

Преко 1.000 чланова Коморе је посетило овогодишњи Сајам грађевинарства и стекло по 5 бодова према Правилнику о континуираном професионалном усавршавању чланова Коморе.

За све дане трајања Сајма грађевинарства у Београду, од 15. до 19. априла 2015. године, Инжењерска комора Србије је имала свој штанд на којем су координатори регионалних центара, чланови Управног одбора и представници Секретаријата Коморе били присутни и давали информације заинтересованим посетиоцима. Циљ оваквог наступа је био упознавање шире јавности са инжењерским услугама, могућим облицима и условима сарадње, циљевима и плановима Коморе као и правима и обавезама њених чланова. То је била прилика и за лепо дружење као и размену знања и искуства из инжењерских области.

Предлог пројекта за финансирање из ИПА фонда (Инструмент за претприступну помоћ ЕУ)“. Предавању су присуствовали чланови Коморе носиоци лиценце за енергетску ефикасност. Предавач Марија Илић, дипломирани инжењер архитектуре указала је на велики потенцијал који се налази у штедњи енергије санацијом оштећених објеката која захтева средства која нису одмах и свуда доступна. Пример наведене санације приказан је на конкретном објекту Дома за негу остарелих “Карабурма” у Београду који је изграђен 1963.године.

На крају другог дана учешћа Коморе на 41. Међународном сајму грађевинарства, одржана је стручна презентација компаније Xella д.о.о, која је један од лидера у области производње грађевинског материјала – препознатљива по Ytong термоблоковима.

Поред посете сајму преко 700 чланова Коморе остварило је бодове и присуством на предавањима. Сва предавања вреднована су са 5 бодова за пријављене учеснике, а за предаваче 10 бодова, у складу са Правилником о континуираном професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије. Коначно, на овај начин је Инже-

њерска комора Србије омогућила својим члановима из целе Србије да кроз посету сајму могу да присуствују стручним предавањима, стичу нова знања а самим тим и остваре бодове што је и мото овогодишњег присуства на Сајму: „У служби континуираног професионалног усавршавања својих чланова“.

Вера Бубоња, мр Милана Миловић

УЧЕШЋЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ НА 59. МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ ТЕХНИКЕ И ТЕХНИЧКИХ ДОСТИГНУЋА

ОДРЖАНОМ ОД 11. ДО 15. МАЈА 2015. У БЕОГРАДУ

На дан отварања 59. Међународног сајма технике и техничких достигнућа, у свечаној сали Управне зграде Београдског сајма, 11. маја 2015, Инжењерска комора Србије се представила под мотом „У служби континуираног професионалног усавршавања својих чланова“. Међународни сајам технике и техничких достигнућа је један од најзначајнијих привредних и технолошких догађаја у Србији и југоисточној Европи, који има изузетан утицај на будући развој индустрије у земљи и региону. Излагача на овогодишњем Сајму технике и техничких достигнућа било је 520, из Аустрије, Босне и Херцеговине, Бугарске, Републике Чешке, Холандије, Хрватске, Италије, Мађарске, Македоније, Немачке, Пољске, Русије, САД, Словеније, Србије, Швајцарске, Тај-

вана (Народне Републике Кине) и Турске.

У понедељак, 11. маја 2015. године на скупу Коморе било је присутно више од 150 учесника, међу којима су били и Латинка Обрадовић, потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије, чланови Управног одбора: мр Бисерка Шварц, мр Радослав Лекић, Саљахуди Муратовић, Љубица Бошњак, чланови извршних одбора матичних секција, бројни чланови Инжењерске коморе, из Београда и из целе Србије.

Мр Бисерка Шварц, члан Управног одбора Инжењерске коморе Србије је поздравила присутне и изложила активности везане за професионално усавршавање чланова Инжењерске коморе Србије.

У оквиру програма, проф. др Милош Бањац, дипл. маш. инж.

помоћник министра - Сектор за енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије Министарства рударства и енергетике, одржао је предавање на тему „Усклађивање политике Републике Србије и политике ЕУ у области обновљивих извора енергије“.

Након тога, Зоран Бисерчић, дипл. маш. инж., представник компаније Vaillant д.о.о. одржао је предавање на тему „Системска решења из домена обновљивих извора енергије - примери добре праксе“.

Инжењерска комора Србије је својим члановима обезбедила бесплатне улазнице, које су могли преузети од 11. до 15. маја 2015, у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду. Око 1.500 чланова Коморе је посетило овогодишњи Сајам технике и техничких достигнућа и сте-

кло по 5 бодова, према Правилнику о континуираном професионалном усавршавању чланова Коморе.

У другом делу наступа Инжењерске коморе Србије на 59. Међународном сајму технике и техничких достигнућа 14. маја 2015, одржана су три предавања. Прво предавање је одржала Јасна Васић, дипл. инж. грађ, испред компаније „ROCKWOOL“ д.о.о на тему: „негорива изолација од камене вуне у грађевинарству - техничке изолације“. Предавању је присуствовало 168 чланова Инжењерске коморе Србије и посебно су обрађене теме везане за карактеристике производа од камене вуне са освртом на стандарде.

После кратке паузе, у наставку програма одржано је друго предавање на тему: „Будућност грејне технике до 2030. го-

дине – приказ реалних технологија и стратегија“, у организацији Инжењерске коморе Србије и компаније Viessmann d.o.o. Предавач Бојан Грујички, дипл. инж. ел. пред скоро 240 чланова Коморе одржао је врло интересантно предавање у циљу упознавања са будућим технологијама грејања у контексту нових европских прописа и дешавања на тржишту енергетике. И ово предавање је вредновано са 5 бодова за пријављене учеснике који су чланови Коморе и уврштено је у програм обуке континуираног (перманентног) професионалног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије за 2015. годину.

На крају другог дана учешћа Коморе на 59. Међународном сајму технике и техничких достигнућа 14. маја 2015, одржано је и последње, треће по ре-

ду предавање на тему: „Оптичке мреже (fiber to the home)“ предавача Михајла Урбана, дипл. инж. ел, уз присуство 260 чланова Коморе. Ово предавање је обухватило постојеће технологије оптичких комуникационих мрежа. Највећа пажња је била посвећена оптичким приступним мрежама („fiber to the home“ и „fiber to the building“). Такође представљена су решења за оптику до радног стола („fiber to the desk“) и оптику до антена у мобилним мрежама („fiber to the antenna“).

Остварен је још једном циљ наступа Коморе на овом сајму а то је анимирање чланова Коморе из целе Србије, као и упознавање шире јавности са инжењерским услугама, могућим облицима и условима сарадње.

Др Милан Глишић, дигл. инж. арх.

Војислав КУЈУНЦИЋ

ДРВЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ У МОЈОЈ АРХИТЕКТОНСКОЈ ПРАКСИ

Аутомонографија

Издавачи: ЛКВ ЦЕНТАР, д.о.о, Архитектонски факултет и Инжењерска академија Србије

Рецензија: Проф. др Милорад Ристић, дипл. инж. арх

Лектура: Тим лектуре и коректуре, Ниш

Дизајн: Владимир Ковач, маст. инж. арх.

Штампа: Биграф плус, Београд

На Архитектонском факултету у Београду представљена је аутомонографија др арх. Војислава Кујунџића, професора универзитета у пензији, под насловом „ДРВЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ У МОЈОЈ АРХИТЕКТОНСКОЈ ПРАКСИ“. Пред великим бројем гостију промоцију је отворио декан Архитектонског факултета проф. др Владан Ђокић, дипл. инж. арх.

Декан и уважени професори са Архитектонског и Грађевинског факултета др Милорад Ристић, др Бошко Стевановић, др Милан Глишић и др Жижица Текић, познаваоци рада и дела проф. Кујунџића, као и Директор ЛКВ Центра, Јован Кујунџић, дипл. инж. арх. говорили су о аутору, његовом научно-наставном и педагошком раду и његовом стручном раду на афирмацији примене савремених система дрвених конструкција.

Представио је компанију која је носилац развоја дрвених конструкција у Србији и окружењу и исказао спремност да ће са својом екипом младих архитеката и инжењера наставити са интензивним радом на развоју и унапређењу примене дрвета у градитељству.

Вишедеценијско искуство аутора, стечено у научном, педагошком и стручном раду на примени дрвета у пројектовању и извођењу радова на конструкцијама архитектонских објеката и објеката партерне архитектуре представљено је овом књигом. Коришћен је писани материјал, пројекти конструкција и фотодокументација из ауторове обимне архиве.

У аутомонографији је најпре промовисана ауторова филозофија креативног приступа пројектовању конструкција. Аутор показује како свеобухватне анализе, студије и избор њихових система из услова функције и обликовања архитектонских објеката и њихове изградње, претходе неизбежној статичкој, динамичкој и свакој другој инжењерској провери и доказу стабилности усвојеног система. Следе детаљни подаци о савременим системима дрвених конструкција приказаних у форми приручника за примену система лаких кровних везача (ЛКВ), лепљеног ламелираног дрвета (ЛЛД) и крстасто ламелираног дрвета (КЛД) у архитектонској и инжењерској пракси.

Приказе примене претходно промовисаних начела аутор је изнео на три начина: кроз неке од писаних радова, кроз податке о доприносу развоју технологија ЛКВ и ЛЛД и кроз презентацију примене тих начела у реализацији конструкција објеката различите функције и често, веома сложеног архитектонског израза.

Пуни садржај ове књиге има специфичну димензију: обухвата развојни пут професора Кујунџића, дефинисану стратегију пројектовања конструкција и приказе дела његовог стваралачког опуса у трајању од пола века – од 1964. до 2014. године, са професионалном базом знања формираном четворогодишњим студијама на Архитектонском факултету Универзитета у Београду.

Професор Кујунџић је захвалио референтима и издавачима који су учествовали у реализацији овог пројекта, које је представљено на дан када је аутор тачно пре 50 година одбранио дипломски рад на Архитектонском факултету и стекао звање дипломираног инжењера архитектуре.

Аутор представљеног дела је захвалио референтима и издавачима који су учествовали у реализацији овог пројекта, које је представљено 23. децембра 2014. године, на дан када је аутор тачно пре 50 година одбранио дипломски рад на Архитектонском факултету и стекао звање дипломираног инжењера архитектуре.

КРАТКИ ИЗВОД ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ ПРОФ. ДР МИЛОРАД РИСТИЋА, ДИПЛ. ИНЖ. АРХ.

„Као завршну реч, којом са уживањем препоручујем ову аутомонографију обема групама потенцијалних читалаца ентузијаста, могу да изјавим: У области ДРВЕНИХ КОНСТРУКЦИЈА, као и у другим инжењерским областима, постоје људи који виде даље, постоје људи који виде дубље и постоје људи који виде шире, али људи који виде истовремено и даље и дубље и шире су веома ретки. То су људи за којима треба ићи. Такав човек, стваралац и аутор ове аутомонографије је Војислав Кујунџић. Следите га!“

Мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж. арх. сѐц.

Надежда Пешић Максимовић

МОРАВСКА КУЋА СРБИЈЕ – БОГАТСТВО ОБЛИКА

„ЈА САМ МОРАВСКУ КУЋУ ПОСМАТРАЛА СРЦЕМ“

Овако је етнолог Надежда Пешић Максимовић најкраће и најтачније објаснила мотиве и циљеве рада на својој књизи „МОРАВСКА КУЋА СРБИЈЕ-богатство облика“ у издању Друштва конзерватора Србије и Републичког завода за заштиту споменика културе из Београда.

На преко 180 страна са мноштвом цртежа и фотографија, на квалитетном папиру формата 23х30 цм, ова књига представља праву малу ризницу народног градитељства коју сваки озбиљан архитекта мора имати у својој библиотеци. Такође, то је и богат запис, сликом и речју о једном облику наше предачке куће коју сам аутор сматра „завршницом у развоју сеоске архитектуре нашег тла“. Оваквој књизи је место у свакој цивилизованој породици која држи до свог порекла и идентитета.

Грађа у књизи је изложена у осам поглавља различите дужине али логичног и разложног следа.

У првом поглављу, након увода у коме објашњава „зашто сам одабрала моравску кућу“, аутор даје осврт на однос Јована Цвијића и моравске куће, говори се о њеним варијацијама, пореклу имена, распрострањености овог градитељског облика, мајсторима градитељима и појави свода-лука.

У другом поглављу се говори о развоју, односно богатству облика, „отворених“ и „затворених“ просторија, и наводе одабрани примери објеката са богатом фотодокументацијом и теренским цртежима кућа са тремомовима, доклатима и раскоши њихових међусобних комбинација.

Треће поглавље разматра, како каже аутор, „једини украс“ - лук и његову примену на сеоским и градским кућама у 19 и 20 веку, бањским вилама, држав-

ним и друштвеним зградама, манастирским припратама и конацима, сеоским црквама и механама, све на конкретним примерима објеката из документације или са терена.

Четврто поглавље једноставног назива „Како се градило“, говори о занатству и „уметности грађења“, и детаљно разлаже и описује елементе моравске куће: конструкцију од дрвеног скелета, темеље, зидове, таван, под, прозорске отворе, кровне конструкције и покриваче, врата, степениште и тако даље.

Пето поглавље је посвећено односу етнолога и архитеката према моравској кући. У њему се анализира поименице, однос етнолога и архитеката, од деветнаестог века па до данас, као и неколико примера остварења у традиционалном духу, неизостављајући наравно и анонимне градитеље али и заговорнике и противнике, националног стила.

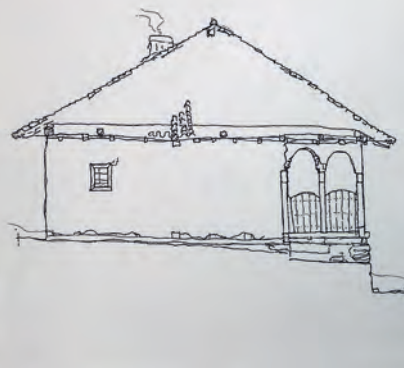
Шесто поглавље говори о заштити народног градитељства и о традицији као наслеђу искуства.

Претпоследње, седмо поглавље у форми завршне речи сумира споменичке вредности моравске куће, њен значај за живот сеоског човека, говори о поштовању куће и назначавача даља трагања у овој области.

Осмо поглавље даје посебан чар целом делу јер је посвећено називима, тачније народним изразима у вези са моравском кућом, што је сасвим логич-

МОРАВСКА КУЋА СРБИЈЕ

богатство облика Надежда Пешић Максимовић

но имајући у виду да је Надежда Пешић Максимовић по образовању првенствено етнолог, са велики и дугогодишњим искуством у раду на заштити поглавито архитектонских споменика културе.

На крају потребно је рећи да је већину фотографија у књизи снимио сам аутор, део њих је из фототека наших завода у Београду, Нишу и Ваљеву а део су снимли појединци. Посебан допринос и шарм илустрацијама дају цртежи и скице које је урадио Ђорђе Митровић.

Књига „Моравска кућа Србије – богатство облика“, представља једну врсту професионалне опорукe аутора који је зашао у десету деценију живота, и иза себе има огромно искуство у проучавању нашег градитељског предања али и још већу љубав за стваралаштво непознатог народног градитеља, као и дивљење према народном генију, његовој довитљивости и маштовитости којом, градећи своју, моравску кућу, одговара на сва питања древног заната грађења. Ова књига је истовремено и позив свим колегама који се на било који начин баве или су се бавили народном архитектуром, да следе блистав пример Надежде Пешић Максимовић.

УБРЗАЊЕ БРЗОГ ВОЗА, АЛИ СТВАРНО

Највећа регионална сајамска манифестација посвећена техници, техничко-технолошким достигнућима и иновацијама, на којој се представило више од 500 домаћих и страних, директних или заступљених излагача и других учесника - од производних или пројектантских компанија, преко научно-истраживачких и образовних институција и цеховских организација, па до start-up пројеката и иновативних појединаца - из чак 23 европске и ваневропске земље, завршена је успешно, у складу с предвиђањима и очекивањима и организатора и учесника.

Какав је значај овом сајму, у властитом техничко-технолошком развоју и свеопштем напретку, дала Република Србија говори и чињеница да су свечаном отварању присуствовала чак двојица министара из Министарства привреде и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Сајамски излагачки, изложбени и стручни пратећи програми привукли су на Београдски сајам 17.585 посетилаца, укључујући и пословне, са свих страна света (по службеној евиденцији око 17 посто више него прошле године). Разноврсни сегменти концепта интелигентне фабрике - „фабрике за будућност“, сектора ЦНЦ машина, аутоматизације процеса, роботике, мерне технике, енергетике, грејања и хлађења, индустријске електронике, телекомуникација, саобраћајне и транспортне логистике, индустријског софтвера, ИЦТ технологија итд., били су довољан мотив и инспирација и за бројне колективне посете из региона.

У свим секторима регистровано је око сто иновативних производа, технологија или концепата. Више од половине сајамских иновација било у „ауторству“ домаћих компанија и научно-истраживачких институција, а неки од њих добили су традиционална сајамска признања и награде.

И ове године су истакнуто место имале националне и групне изложбе. Чешка, словачка и словеначка национална изложба, са укупно четрдесетак представљених компанија, групни наступи више овдашњих регионалних привредних комора (Зајечар, Ниш, Крушевац, Пожаревац, Суботица, Ваљево...), те Привредна комора Републике Српске из Бањалуке, која је представила пет фирми, били су прилика за представљање различитих модалитета организоване бриге државе за овај значајан развојни сектор.

Овогодишњи Међународни сајам технике и техничких достигнућа обиловао је, не само значајним, иновативним техничко-технолошким пројектима, занимљивим демонстрацијама и показним вежбама, него и ексклузивним међународним скуповима и ангажманима државе, међу којима неки имају стратешку вредност.

Тако су, примера ради, „Железнице Србије“, искористивши изузетну погодност да кроз сајамски комплекс пролази индустријска пруга, у два наврата, као специјални сајамски експонат, представиле посетиоцима комплетан нови швајцарски електромоторни „брзи лаки иновативни воз“ марке „штадлер“, намењен регионалном путничком саобраћају на домаћим пругама и пројектован за брзине од 160 км/х.

Можда и сам врхунац богатог стручног пратећег програма била је међудржавна, италијанско-српска пословна конференција ИСЦП 2015, подржана од Владе Републике Србије и Амбасаде Републике Италије, а посвећена концептима и перспективама „Фабрике за будућност“, иновирању индустријских технологија и унапређењу економске сарадње Србије и Италије у домену развоја и примене нових производних технологија, посебно мехатронике, роботике и индустријске аутоматизације.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, чији су стручни пратећи програм и подршка овој сајамској манифестацији били од изузетног значаја, управо је на овом сајму представило резултате пројеката технолошког развоја и истраживања, финансираних од стране овог министарства током петогодишњег циклуса пројектног финансирања (2011-2015), а које се завршава ове године. Представљањем научно-технолошких решења проистеклих из ових пројеката, држава се потврдила као замајак бржег технолошког и економског развоја.

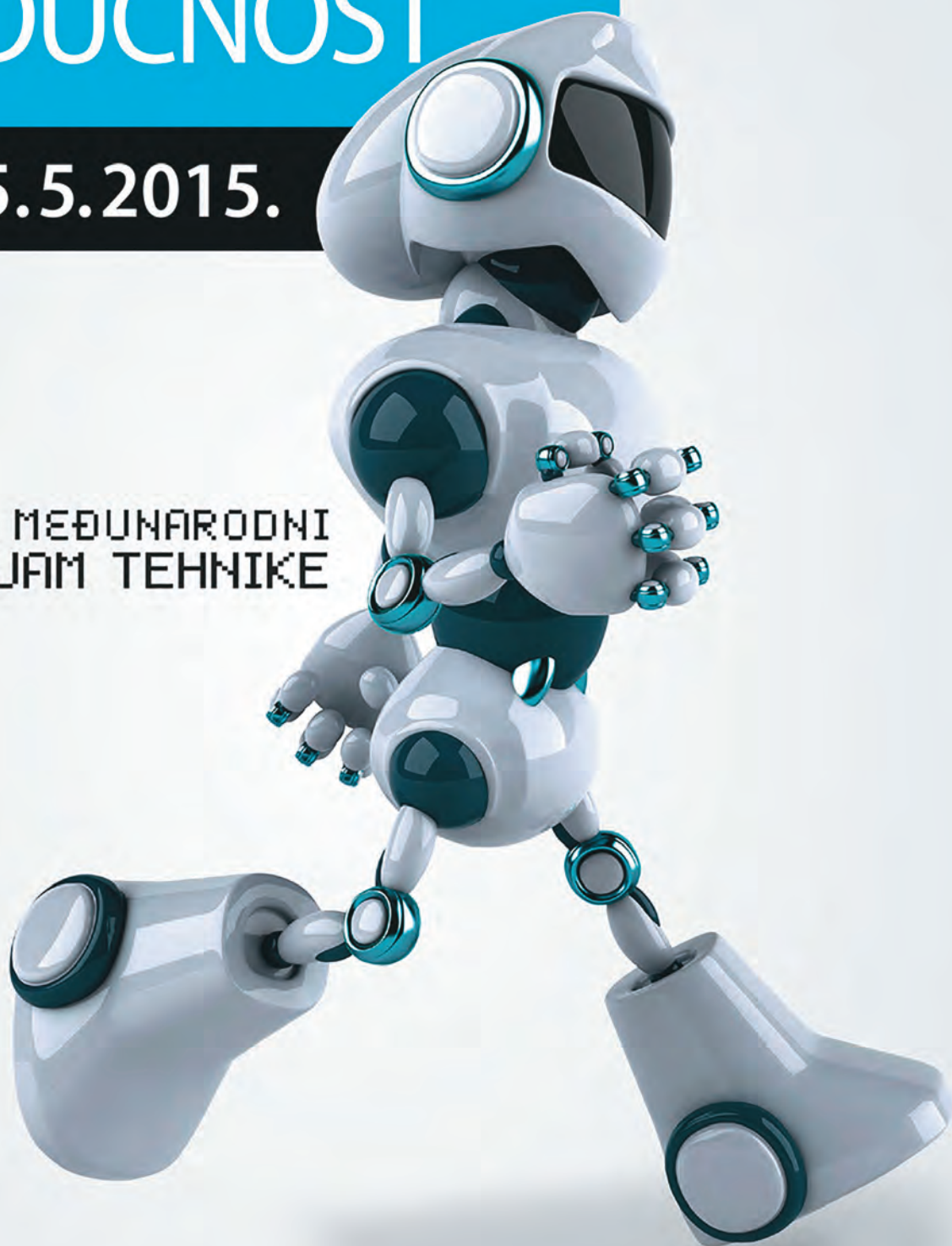
Стручно-тематски и пословни ефекти 59. Међународног сајма технике и техничких достигнућа биће видљивији накнадно, али број и квалитет јавно потписаних или најављених споразума и уговора између самих излагача, односно компанија учесника на сајму, и оних између излагача и клијената - пословних посетилаца сајма, као и обим директне продаје машина, мерних уређаја, скенера и другог „хардвера и софтвера“, већ сада сврставају овај сајам у ред привредних манифестација које наговештавају бољу сутрашњицу. ■

KORAK U BUDUĆNOST

11-15.5.2015.

58. MEĐUNARODNI
SAJAM TEHNIKE

Лейдота урбанизма на језеру

ГОДИШЊИ СКУП УРБАНИСТА „ФОРУМ УРБАNUM”
Борско језеро, 10-12. јун 2015. године
(Детаљније у наредном броју)